

ONZE VOGELS

48e jaargang no. 1, januari 1987

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers



BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten, alsook op 2-3, 3-3, 17-4, 21-4
en 29-5.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp,
Jos van de Walle en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.

2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouweeweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.

District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.

District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.

District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.

District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.

District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.

District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.

District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.

District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.

Tropen, parkieten etc.:

P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehoud aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J.J. Combee, De Borchgravenstr. 34,
4286 BN Almkerk, telefoon (01834) 24 71.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

H.J. van Doorne, Beurtschipper 58,
3201 GA Spijkenisse, telefoon (01880) 2 24 76.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

H.W. Wareman, Kastanjeln. 13,
4793 AW Fijnaart 01686-3314.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

T.C. Mulder, Ch. Parkersingel 23,
3069 XR Rotterdam, telefoon (010) 455 97 81.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnementsnummer. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224



ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Drapeniersdonk 144, 7326 AG Apeldoorn.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, W. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: G. Horst, Goudvinkhaag 14, 3993 BC Houten.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer v-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op **16 februari 1987.**

IN DIT NUMMER

	pag.
De roodoor ara, een onbekende boliviaan	4
De Jacarinivink	7
Eerste kweek in Nederland met de Margarita parkiet	8
Ervaringen met de grijskopspreeuw	9
Groenwoer in de winter	10
De Geelbuik amazone	11
Dertig jaar wildzangproblematiek	12
De (Lutino) Driekleurpapegaaiamadine	16
Gouldamadine	19
Een drietal fraaie duiven	20
Zijn Blauwfazantjes te eten?	23
Grote Engelwortel	28
Cabaniswever	28
Crème ino de nieuwste japanse meeuw	29
Volière van de maand	31
Zilveragaat	32
Klimaatbeheersing in de kweekruimte	32
De Norwich	35
Waarom vogels met gesloten ogen worden geboren	37
Cyclamen	46

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Exlusief, Fauna metaalwaren b.v.	6
Witte Molen, Natura b.v.	18
Beaphar	22
Wolro, Joma-Print, v.d. Hoven ESVE	26
STT, Corbelle bv, Fauna metaalwaren b.v., J. Grauwelman, GEHUL	30
Siem van 't Hart, H. Dijks, Wovo, Avicentra, Usselhal Zwolle	36
Fauna metaalwaren b.v.	38
Langhout's Dier-Home, Meta, Vogelhuis Kloeg, F. Thijssen Mill	39
Fauna metaalwaren b.v.	40
CéDé	41
Kemo-Alkmaar, Koltec42	43
Blankenstijn's Pet Farm b.v. Orni-Mondó, Edelchemie Van Keulen	44
Holland Diervoeders, Konacorn	45
De witte spreeuwen	46
Rein v.d. Veen, Animalie, N.B.v.V.-Service, N.B.v.V. Boekenservice	47
Witte Molen	48

Foto voorplaat: Roodoorara.

Foto: Vogelpark Walrode / Müller.

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22.

De roodoor ara, ee



Ara rubrogenys

Weinigen van u zullen de vogel op het omslag als een bekende verschijning herkennen. Dat is niet verwonderlijk omdat de vogel maar in weinig collecties voorkomt en in Nederland al helemaal tot de grootste zeldzaamheden behoort. Hoewel veel parkieten en papegaaien al in de vorige eeuw naar Europa werden gevoerd is dit bij de roodoor ara pas sinds 1973 het geval. Toen kwamen de eerste exemplaren naar Engeland en Zwitserland. In 1976 zouden ze voor het eerst in de USA zijn opgedoken. Daarna bleven ze af en toe binnenkomen tot de toepassing van de Conventie van Washington er een eind aan maakte; deze vogel mag thans niet meer zonder ontheffing worden gehouden.

De acclimatisatie verliep aanvankelijk niet geheel zonder problemen; niet alleen waren ze moeilijk aan ander voer te krijgen, maar bovendien kan de overgang van hoogland naar laagland en de daarmee samenhangende luchtdrukverschillen hierop van invloed zijn geweest. Dit laatste zien we ook wel bij andere parkieten uit Zuid-Amerika. De Europese temperaturen vormen daarbij niet een probleem.

De eerste kweek in de volière werd in 1978 gemeld vanuit de dierentuin van Wuppertal; daar zagen drie jongen het levenslicht. Ook in de jaren daarna werden er regelmatig jongen grootgebracht. Bij het uitvliegen bleken deze nog geen rood in de veren te hebben, ook niet op de kop zoals door sommige auteurs (o.a. Forshaw) wel wordt gesuggereerd. Na een aantal maanden verschijnen daar pas de eerste rode veertjes. Ook in Engeland en de USA is inmiddels in een beperkt aantal collecties met deze ara gekweekt. De resultaten tot nu toe zijn nog niet beemoedigend; op zich behoeft dat nog niet al te verontrustend te zijn, omdat (vooral in het buitenland) de meeste roodoor ara's werden ingevoerd eind zeventiger – begin tachtiger jaren. En uiteraard heb-

ben dergelijke vogels een vrij ruime acclimatisatie- en aanpassingsperiode nodig. Zo langzamerhand zouden er echter n

Hoe te beschermen?

Enige tijd geleden vond in het Engels weekblad *Cage and Aviary Birds* een discussie plaats over de status en de te nemen beschermende maatregelen met betrekking tot de roodoor ara. Het is erg te betreuren dat uit deze discussie voor naar voren kwam dat vogelliefhebber natuurbeschermers en ornithologen te op dit moment niet in staat zijn tot een eensgezind oordeel te komen over de status en bescherming van deze vogel. Het enige waar geen misverstand over bestaat is dat deze ara maar in een beperkt aantal voorkomt en dat de nog aar

Onbekende boliviaaan

wezige exemplaren met de nodige zorg moeten worden omringd.

Ik wil hier kort de belangrijkste zaken uit die discussie voor u naar voren halen, te beginnen met de zienswijze van Rosemary Low, mede gebaseerd op haar boek 'Endangered parrots'.

De roodoor ara is waarschijnlijk de ara met het kleinste verspreidingsgebied. Hij komt voor in Midden-Bolivia, op de zotelijke hellingen van de Andes op een hoogte van 1100 tot 2500 meter.

Er was tot voor kort zo weinig over deze ara bekend dat toen de Boliviaanse dierenhandelaar Romero in 1970 een kist van een vanger opende en deze vogel daarin aantrof, hij er geen idee van had wat het was. Hij ontdekte dat pas na het onderzoeken van een aantal balgen in het Brits Museum.

Naar aanleiding daarvan ging hij op zoek naar de vogel in de natuur en vond hem tenslotte in 1974 in een vallei in het westelijk deel van Santa Cruz, een verlaten gebied, vrijwel zonder bevolking, droog en het grootste deel van het jaar zonder water. Er waren geen bomen; alleen wat woestijnachtige struikvegetatie met hogerop op de hellingen hier en daar wat hogere begroeiing. Begin 1977 vond Ridgely deze ara op aanwijzing van Romero. Hij constateerde dat de voeding bestond uit de vruchten van verschillende cactussen, diverse zaden, rijpend graan en bij de oogst achtergebleven pinda's. In voorjaar en zomer verlieten ze de valleien om hogerop in de bergen in spleten te gaan nestelen. Hij schatte de populatie op 1000 tot 3000.

Als gevolg van zijn bevindingen kreeg Lanning van de New York Zoological Society de opdracht na te gaan wat de invloed van de handel was op de populatie van deze soort. Om u een idee van de omvang van die handel te geven: in 1977 werden er in de VS 16 ingevoerd, in 1978 82 en in 1979 125. Voor de eerste helft van 1980 zijn geen cijfers bekend; voor de tweede helft was het aantal 81 en voor geheel 1981 210. Voor dat jaar wordt het totaal aan export uit Bolivia geschat op 300.

Voordat Lanning op onderzoek uitging was de roodoor ara bekend in een gebied van 100 x 50 km. Sindsdien is hij waargenomen op plaatsen die een totale oppervlakte van 150 x 180 km aangeven. Een groot deel hiervan is echter ongeschikt voor deze soort, zodat er uiteindelijk maar 20.000 km² geschikt terrein zou overblijven.

Lanning concludeerde dat twee belangrijke bedreigingen – jacht en biotoopvernietiging – voor de roodoor ara niet van belang zijn. De plaatselijke bevolking zou geen middelen hebben om ze te vangen, zou ze niet eten en zou de veren niet gebruiken. Ze worden niet als huisdier gehouden omdat ze niet 'spreken'. Verder is hun woongebied vrijwel ongeschikt voor landbouw. Ook hun nestgelegenheid komt niet in de verdrukking omdat ze in spleten in de rotsen broeden die ontoe-

Tekst: Herman Kremer
Foto: Vogelpark Walsrode

gankelijk zijn voor mensen en niet, zoals bomen, worden vernield. Volgens Lanning is het vangen voor de export de belangrijkste bedreiging, en Rosemary Low steunt hem in deze mening.

Voorals gevolg van de waarnemingen van Lanning is de roodoor ara in 1982 op Appendix 1 van de Washington Conventie geplaatst.

David Alderton plaatst vervolgens enige kritische kanttekeningen bij de ervaringen van Lanning. Hij geeft aan informatie te hebben waardoor duidelijk blijkt dat het bijzonder moeilijk is betrouwbare ornithologische gegevens te verzamelen in een tijdsbestek van slechts een beperkt aantal weken, en dan ook nog wanneer het om een soort gaat die geen vaste standplaats heeft maar rondtrekt. Hij acht het uitermate riskant dergelijk materiaal als basis voor het voeren van beleid te gebruiken. Hij geeft vervolgens nadere informatie die hem is verstrekt door ene Cordier, die jarenlang in Bolivia heeft gewoond en vanaf 1968 ervaring heeft met deze ara, zowel in de volière als in de vrije



natuur. Cordier is het volkomen oneens met Lanning in de stelling dat biotoopvernietiging geen bedreiging zou zijn. Naar zijn mening is bijvoorbeeld de algarobo-boom een belangrijke voedselbron voor deze ara, en een groot deel hiervan wordt gekapt om houtskool te maken voor een tinfabriek.

Verder beschrijft hij hoe de boeren deze vogels vervolgen, niet alleen voor de pot maar ook voor de handelaren die ze kopen. Vele worden afgeschoten, terwijl ook vergiftigd graan wordt uitgelegd en netten bij de vangst worden gebruikt. Dat is dus bepaald niet in overeenstemming met het verhaal van Lanning. Als deze vervolging zo door blijft gaan zou de soort binnen tien jaar zijn uitgestorven.

Volgens Cordier heeft Lanning het belangrijkste gebied waar deze ara voorkomt niet bezocht. Dat geeft dan nog eens weer de onbetrouwbaarheid van zijn gegevens aan.

Omdat jacht en biotoopvernietiging niet van belang zouden zijn voor het overleven van deze soort vraagt Lanning om een uitvoerverbod: 'als de vangst en export kan worden beëindigd is de soort in staat een levensvatbare populatie in stand te houden'.

Volgens andere waarnemers is dit een gevaarlijk en naïef gezichtspunt. Zo zou een beperkte vangst onder controle van de overheid in de gebieden waar de boeren er last van hebben best eens goed kunnen werken, niet alleen voor de boeren maar ook voor de vogels.

Al met al is het enige dat we vrij zeker weten de omstandigheid dat er slechts enkele duizenden van deze ara in een be-

perkt gebied leven en dat dit aantal mogelijk afneemt. Het is dan ook niet voor niets dat Ridgely, vooral als gevolg van de onduidelijkheden in de hierboven kort weergegeven discussie, vraagt om betrouwbare gegevens. Daarvoor is minstens een jaar diepgaand onderzoek nodig. En deze oproep lijkt gehoor te vinden. Er is op het ogenblik een project in voorbereiding van twee universiteiten in Texas en Bolivia dat een drietal doelstellingen heeft:

- onderzoek naar de aanwezige aantallen ara's in Bolivia, mede met de bedoeling richtlijnen vast te stellen voor een eventuele gecontroleerde uitvoer die het natuurlijk bestand geen schade doet;
- onderzoek naar gezondheid, ziekten en kweek, mede als leerstof voor de studenten. Hiervoor wordt in Texas een collectie van 600 ara's ondergebracht en worden er in Bolivia zelf 200 vogels gehouden;
- het maken van de universiteit van Texas tot een wereldcentrum voor onderzoek op het gebied van papegaaiachtigen.

De situatie rond de roodoor ara geeft in feite ook weer enig voedsel aan de discussie over de voor- en nadelen van het plaatsen van een soort op Appendix 1 en daarmee van het volledig beschermen. Niemand mag een dergelijke vogel schieten, vangen, onder zich hebben of verkopen. Toch blijkt in de praktijk dat in veel gevallen in de landen waar hij voorkomt hier niet de hand aan wordt gehouden. Hij dient in vele gevallen als voedsel en wordt gedood wanneer hij (boeren) schade berokkend. In dergelijke gevallen is er iets voor te zeggen een beperkte, onder

streng controle staande uitvoer toeestaan. Het gevolg daarvan is immers dat er meer vogels blijven leven en dat er ook nog eens een goede kans bestaat dat zij voortplanten. Hoewel we ons der ik in de huidige tijd niet al te veel voor moeten stellen van de mogelijkheden de voliëre gekweekte vogels terug te zetten in de natuur is dat niet bij voorbaat en ten allen tijde uit te sluiten en is bovendien het voortbestaan van de soort megevaarborgd dan wanneer dit alleen wordt overgelaten aan het 'beheer' in het land van herkomst. Dat het voorlop niet zo ver zal komen is denk ik vooral te wijten aan het feit dat de vogelliefhebbers in het algemeen worden beschouwd als goedwillende amateurs aan wie de gelijke zeldzame vogels niet kunnen worden toevertrouwd. Vooral de resultaten van de laatste tien tot vijftien jaar laten zien dat dit beeld nodig moet worden bijgesteld; de vele behaalde resultaten spreken wat dat betreft voor zich. Ik zal daar hier niet verder op ingaan; het onderwerp is rijp voor een artikel op zich. Misschien waag ik mij daar nog wel een keer aan.

Voor gewone en zeldzame vogels: VOGELHUIS EXCLUSIEF IM-/EXPORT

door eigen import heel lage prijzen. Alles per stuk:

Jap. nachtegaal 19,-, chin. + rode builbuuls 35,-, steres nachtegaal 45,-, zilveroor nachtegaal 55,-, bladvogels 110,-, achama's 95,-, brilvogels 15,-, vliegenvangers 95,-, troepialen 75,-, rode kardinalen 85,-, roodborst en mex. lijsters 95,-, toerako's 150,-, jap. pestvogels 95,-, jap. + chin. appelvinken 50,-, chestnut builbuuls 55,-, yuhina's 25,-, sunnbirds v.a. 85,-, pigmyduiven 12,50, pallas rosevinken 70,-, goffini kakatoe's 350,-, mex. roodmussen 25,-, zw.kop sjsen 40,-, chin. groenlingen 20,-, indigo vinken 40,-, bl. bisschoppen 65,-, dik sissels 40,-, saffraanvinken 25,-, prachtnonnen 30,-, purper granaat astrilde 35,-, rode druppels 35,-, geelstuit edelzangers 25,-. Verder meesen, redstart, chats, gaallijsters, astrilde'st, amadine's vinken, gorsen, timalia's sjsen, spiderhunters, enz. enz. Keuze uit + 200 soorten. Wekelijks nieuwe soorten, inruil mogelijk.

VOGELHUIS EXCLUSIEF

St. Jansstraat 8-10 - Ottersum (Gennep) - Tel. 08851-1 23 87



NIEUW! De "ELITE"-Luchtreiniger

is speciaal ontwikkeld voor het welzijn van uw vogels en verwijdert alles wat niet in uw broedhok thuis hoort, zoals bacteriën, schimmels, stof, rook en stank.

Werkt in een gebied van ca. 50 tot 80 m³.

2 jaar Garantie. Voor een gezonde atmosfeer en betere broedresultaten "DE ELITE".

U kunt onze artikelen kopen bij iedere goede speciaalzaak. Informeer anders bij onze fabriek.

Fauna metaalwaren b.v.
Hoofdstraat 138a - 5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-7 41 14
Corr.-adres: Postbus 146 - 5170 AG Kaatsheuvel
VOGELLIEFHEBBERS KENNEN 't



De Jacarinivink



(*Volatinia jacarina*)

Door A. Rengelink

De jacarinivinken behoren tot de familie Emberizidae, de gorsachtigen.

Naast de nominaatvorm zijn er nog twee ondersoorten beschreven. De vogels zijn ongeveer 11 cm groot en komen voor in Mexico, Centraal en Zuid Amerika, Zuid tot Noord Chili en in Noord Argentinië.

Volwassen mannetjes hebben een geheel donkerblauw tot zwart verenkleed, aan de binnenzijde van de vleugels wat witte veertjes. De ondersnavel is wat lichter van kleur dan de bovensnavel. De popjes zijn overwegend bruin aan de bovenzijde, terwijl de onderzijde meer cremachtig is met bruinere tekening. Zij heeft een donker hoornkleurige bovensnavel en een licht hoornkleurige ondersnavel.

Buiten de broedperiode zijn het tamelijk rustige bijna onopvallende vogels. Niettemin geeft de man ook tijdens die perio-

de dagelijks enige fluitconcerten welke wel zo'n 20 minuten kunnen duren. Ook zingt hij 's nachts.

Tijdens de broedperiode is de man erg actief en verdedigt zijn territorium met veel verve. Ik houd deze vinkjes in een gezelschapsvolière van ongeveer 3.50 m lang, 3 m breed en 2.10 m hoog, samen met roodkop papegaaiamadines, kleine cubavinken, vuurvinken, groene druppelastriden, mozambiquesijsjes, ombok papegaaiamadines en dybowski astrildes. De volière is rijkelijk beplant met magnolia, den, vlier, brem en conifeer.

Zoals gezegd is de man tijdens de broedperiode zeer actief en hij gedraagt zich tegenover de andere vogels niet al te best. Vooral met de dybowski's heeft hij het vaak aan de stok, hij is dan bepaald agressief. Opvallend bij de man in broedstemming zijn de hoge sprongen die hij dan maakt. Vanaf de tak waarop hij zit, bereikt hij al springend hoogten van 0.90 tot 100 cm en klappert dan sterk met zijn vleugels. Onder dat springen laat hij regelmatig een roep horen en die roep

klinkt als 'tsjuk'. Niet voor niets noemt de Surinamer deze vogel 'dansmeestertje'. Juist vanwege de zang wordt hij in Suriname veel als kooivogel gehouden. Die zang is inderdaad de moeite waard, bijzonder plezierig om te horen. Het eerste broedsel was bijna onopgemerkt gebleven. Bij toeval hoorde ik, toen ik in de volière was, wat piepen van jongen. Na veel zoeken vond ik in een conifeer, op ongeveer 1.50 m hoogte en zeer goed verscholen, een van sisalvezel gemaakt vrij los, klein en komvormig nestje met 2 jonge jacarinivinken. Ik was nog maar net op tijd om ze te ringen. Als ringmaat geldt 2.3 mm. Ruim een week na het ringen zijn de jongen uitgevlogen en niet meer naar het nestje teruggekeerd.

Nadat weer een gelijksoortig nestje was gemaakt, ditmaal in een andere conifeer, volgde het tweede broedsel. De pop legde 2 lichtblauwe eitjes die alleen door de pop gedurende 14 dagen werden bebroed. De jongen hebben een lichte huidskleur en op het lichaam is wat lichtbruinkleurige dons aanwezig. Beide oudervogels voeren de jongen, maar gezegd moet worden dat de man daaraan het meeste bijdraagt. Als voedsel nemen ze gedurende die tijd veel levende insecten. Op de voeding kom ik straks nog even terug. Op een leeftijd van ruim 3 weken verlaten de jongen het nest en worden dan nog, in afnemende mate, gedurende 14 dagen door in hoofdzaak de man gevoerd.

Als de jongen uitvliegen gelijken ze veel op volwassen popjes. Na ongeveer 3 maanden zet zich de jeugdruil in en krijgen de mannelijke exemplaren wat blauwachtige vlekken op de borst. Bijna een jaar oud zijn ze volledig op kleur.

Als voedsel verstrek ik ze een goede mengeling tropenzaden, wat kracht- en kiemvoer, meelwormen en kleine maden. Door de plantengroei in de volière vliegen er nogal wat insecten en vele daarvan weet de man jacarini te snappen.

Bestuur en redactie
wensen u en uw huisgenoten
een goed en vooral gezond 1987.

Eerste kweek in Nederland met de Margarita parkiet

De Margarita parkiet is een lid van het geslacht *Bolborhynchus aurifrons*. Volledigheidshalve noemen we u de tot dat geslacht behorende soorten.

B.a.aurifrons, Citroenparkiet, welke voorkomt in de kustgebieden en aansluitende bergstreken van de Andes in Centraal Peru.

B.a.robetsi, Roberts parkiet, voorkomend in Noordwest Peru.

B.a.margaritae, Margarita parkiet, welke domicilie heeft in Zuid Chili, Zuidwest Peru, Centraal en West Bolivia en Noordwest Argentinië waar ze vrij talrijk voorkomen op hoogten van 3100 tot 4500 meter.

B.a.rubirostris, Roodsnavel parkiet, welke bewoners zijn van de oostelijke Andeshellingen in Noordwest Argentinië en ook voorkomt in Centraal Chili.

Tussen de rassen onderling zijn er duidelijke verschillen in de verschijningsvorm en dat is wellicht ook de reden dat, naast de wetenschappelijke naam, ze allemaal een andere eigen naam hebben.

Het geslacht *Bolborhynchus aurifrons*, is bij de vogelliefhebbers bepaald niet algemeen bekend, dit in tegenstelling tot andere *Bolborhynchus*soorten zoals de Ca-

tharina- en Aymara parkiet welke in ruime aantallen worden gehouden en gekweekt.

Zelden worden Citroen- en de andere genoemde parkieten ingevoerd en nog zeldzamer zijn de kweekresultaten. Als er dan eens van invoer sprake is, zijn er helaas maar zeer weinig exemplaren die dit overleven. De vogels schijnen bijzonder stress-gevoelig te zijn en hebben duidelijke

aanpassingsmoeilijkheden. Klimaat en luchtdrukveranderingen gepaard aan stress blijken veel slachtoffers te vergen. In de meeste gevallen is als doodsoort vastgesteld longkwalen. Niettemin zijn er met Citroenparkieten toch al wel kweekresultaten behaald ook in ons land, met name door E.J.W. Veldink, die naar wij hopen mettertijd ons alsnog daarover wil berichten.

Van de heer W.H.E. Verstraeten uit Duiven, ontvingen wij een verslag over zijn eerste kweek met Margarita parkiet. Voor ons land zeker een primeur. Wel zijn al eerder kweekresultaten behaald, met name in Denemarken in 1977, 1978 en in 1984.

Wij laten de heer Verstraeten nu verder aan het woord.

In januari 1986 kwam ik in het bezit van 'n stel en een losse man van een ondesoort van de citroenparkiet n.l. de *Bolborhynchus aurifrons margaritae*. Het betreft hier een vogeltje van ± 18 cm welke overwegend groen gekleurd is. De voorzijde is geelachtig groen, de wangen zijn emeraldgroen. De secundaire vliegpenen en de buitenzijde van de primaire slagpenen zijn blauwgroen. De binnenzijde van de slagpenen zijn violetblauw. De staart is aan de bovenkant groen en aan de onderkant blauwgrijs. De snavel is hoornkleurig, de poten zijn grijs.

De poppen zijn over het algemeen watter van kleur, de bovensnavel van deze volwassen exemplaren kan gedeeltelijk tot helemaal grijs-groen zijn. Aangezien ik tegenwoordig niet meer in het bezit ben van buitenvolières, heb ik de vogels onder moeten brengen op mijn



Foto: Günter Enderle

kweekzolder. In deze ruimte staan broedkooien van diverse afmetingen.

Aangezien deze parkietjes nogal bedrijvig zijn besloot ik hen te plaatsen in een van Keulen kooi van 1 m breed.

Enkele weken later kwam ik in contact met een liefhebber die in het bezit was van een enkel exemplaar, hetgeen naar beschrijving een pop moest zijn. Deze pop werd door mij aangekocht en bij het losse mannelijke exemplaar gezet.

Een origineel bij de broedkooi behorend broedblok (agaporniden) werd op vrij eenvoudige wijze aangepast, zie tekening.

De bodem van het broedblok heb ik bedekt met een mengsel van schaaftsel en turfmois, enigszins vochtig gemaakt en aangedrukt.

Al spoedig werd het broedblok door het 1e koppel geïnspecteerd en enige tijd later werden de nachten er in doorgebracht.

Toen er ook overdag vaker gebruik van werd gemaakt en ik al een keer een paring had waargenomen, had ik hoop op resultaat.

Jawel, op 19 februari 1986 werd het 1e ei van totaal 6 stuks gelegd, telkens met 1 dag tussenruimte hetgeen voor de meeste parkietsoorten normaal is.

Op 15 maart 1986 kwam het 1e jong uit en op 4 maart waren 5 jongen aanwezig, het zesde kwam niet uit. Van deze 5 jongen zijn er echter na enkele dagen 2 afgevallen, de overige 3 groeiden voorspoedig en ik kon ze na 15 dagen ringen (4 mm). Op 24 april verlieten twee van de

drie voor het eerst het nest, maar ze zochten dit 's avonds weer op om er de nacht in door te brengen samen met de ouders.

Het derde jong verliet enkele dagen later het nest.

Als de jongen pas zijn uitgevlogen is het geslacht nog niet zo duidelijk te zien, de snavelkleur was bij alle jongen hetzelfde.

Op 28 februari 1986, had het 2e stel, dat onder dezelfde omstandigheden gehuisvest was, het 1e ei gelegd. Totaal werden drie eitjes gelegd die allen uitkwamen. De broedduur was bij dit stel 1 dag langer en het 1e jong verliet het nest drie dagen later dan het 1e jong van het 1e stel.

Zie hieronder een overzicht:

Stel 1	Stel 2
6 eitjes gelegd	3 eitjes gelegd
5 eitjes bevrucht	3 eitjes bevrucht
5 eitjes uitgekomen	3 eitjes uitgekomen
3 jongen	3 jongen
grootgebracht	grootgebracht
broedduur	broedduur
24 dagen	25 dagen
na 40 dgn.	na 43 dgn.
nest verlaten	nest verlaten

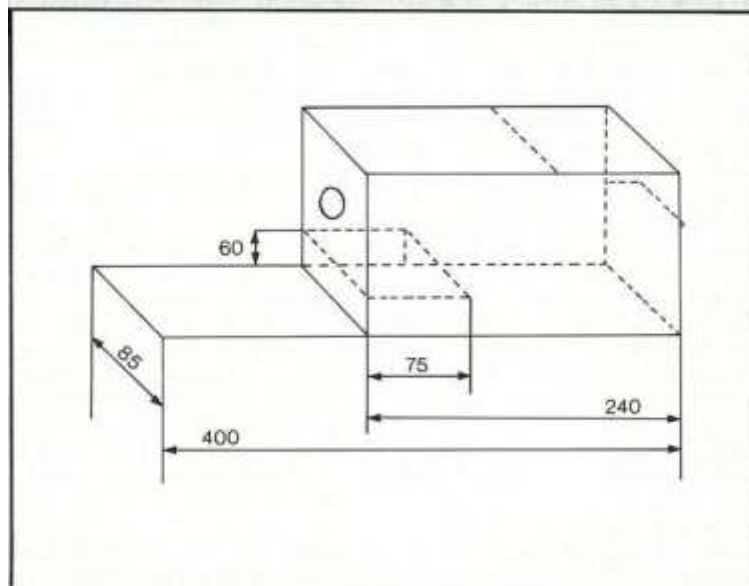
Als voer krijgen ze een mengsel zaden voor agaporniden. Tijdens de kweek gekiemde zaden met C&D&E eivoer, 'n stukje witbrood en af en toe wat fruit. Het zijn heel aanhankelijke vogeltjes die geen stordend geluid produceren en hierdoor makkelijk in huis gehouden kunnen worden.

Ervaringen met de grijskopspreeuw

In mei schafte ik mij een koppel grijskopspreeuwen aan, *Sturnus malabaricus*, die ik onderbracht in mijn gezelschapsvolière waarin ook pagodespreeuwen, aziatische glanspreeuwen, buulbuuls, nachtegalen en nog wat tropische zaadeters in gehuisvest waren. Ik kreeg al gauw in de gaten dat het paar goed met de overige vogels accordeerden. Al reeds enkele weken later zag ik dat de pop van de grijskopen met nestmateriaal aan het slepen was, richting een nestkastje van 10 cm diep, 25 cm breed en ruim 8 cm hoog. Enkele dagen later was het nestkastje bijna vol gesleept en 3 dagen later lag er het eerste hemelsblauwe ei in. Om de dag legde de pop een ei, in totaal 4 eieren. Ongeveer een meter verwijderd van het nestkastje van de grijskopen, zaten de pagodespreeuwen in een nestkastje te broeden, eveneens op 4 eieren. Deze laatste zijn een week eerder uitgekomen dan de eieren van de grijskopen. Overigens, van de grijskopen is er 1 ei niet uitgekomen. De jongen werden goed gevoerd met een universeelvoer, fruit en levend voedsel zoals meel- en buffalowormen en kleine maden. Op een gegeven moment was het gebeurd met de goede verstandhouding tussen de pagode- en de grijskopspreeuwen. Hevige schermutselingen en toen ik op een kwade dag thuis kwam, trof ik de man grijskop dood aan. Hij was de mindere, het slachtoffer. Niettemin voerde de pop grijskop haar drie jongen rustig door en heeft zij ze ook goed grootgebracht. Inmiddels kon ik weer een nieuwe grijskop man bekomen maar daar wilde de ouderpop nog niet al te veel van weten. Zij duldde hem wel maar niet te kort bij haar. Toen de jonge grijskopen 4 weken oud waren zijn ze uitgevlogen. Van de vier pagode jongen is er uiteindelijk één tot volwassenheid gekomen.

Ik weet overigens wel dat het kweken van dergelijke vogels in een gezelschapsvolière meestal niet tot succes leidt. Ik ben een ervaring rijker geworden en ik hoop u nu ook.

R. v.d. Meer, Monster



Groenvoer in de winter

Vrijwel altijd, ook al zitten we in de winter, zijn er toch wel bepaalde soorten groenvoer te vinden die enorm goed zijn voor onze kanaries en wildzang.

Met de uitspraak "enorm goed" zal de lezer terecht concluderen, dat ondergetekende behoort tot dat deel van de vogelliefhebbers die groot voorstander zijn van de verstrekking van groenvoer en wel het gehele jaar door, zo mogelijk met wat variatie in de soorten en met regelmaat in kleine hoeveelheden.

Soms kan verzameling wat moeite kosten, de wintertijd zal ons gedurende een paar maanden wat minder soorten bieden dan voorjaar of zomer en we zullen vooral mindergrote hoeveelheden van bepaalde soorten vinden. Laten we meteen stellen dat we die grote hoeveelheden ook beslist niet nodig hebben.

Onder vogelkwekers zijn voor- en tegenstanders van groenvoerverstrekking aan vogels in het algemeen en zeker bepaalde soorten krijgen van hun verzorger nooit of zelden groenvoer voorgezet. Tegenstanders voeren dan als argument aan dat verstrekking gevaarlijk is omdat er zoveel met giftige stoffen gespoot wordt, dat er onopgemerkt giftige plantjes aan de vogels beschikbaar gesteld worden die b.v. tussen vogelmuur kunnen groeien en dan het ongewenste, vernietigende resultaat tot gevolg kunnen hebben. Ook uitlaatgassen van auto's worden genoemd omdat ze groenvoer ongeschikt maken voor gebruik enz. enz.

Argumenten om niet aan voorbij te gaan, spuiten met verdelgende en giftige middelen komen we op veel plaatsen tegen, met wat oplettendheid merk je dat overigens vrij snel op.

Giftige plantjes, tussen het door ons verstrekte groenvoer aanwezig kan wel, maar de kans daarop is m.i. niet groot. Wildzang zal instinctief zo'n giftig exemplaar niet nemen, door onze kanaries zouden die giftige blaadjes opgenomen kunnen worden en daarom is het wel raadzaam, dat de verzamelaar met wat kennis en inzicht, zorgvuldig en met oplettendheid tewerk gaat.

Uitlaatgassen van auto's, terecht wordt dat opgemerkt, iedereen weet dat die schadelijk zijn maar er is één goede oplossing t.w. niets plukken in bermen of in de buurt van autowegen.

Gelukkig is er nog wat meer ruimte buiten de omgeving van autowegen dan in de buurt van autowegen.

Tegenstanders van groenvoerverstrekking beweren ook vaak, dat hun uiteindelijke kweekresultaten beslist niet minder zijn dan de resultaten van kwekers, die dit wel verstrekken. Daarom zien ze

er dan het nut niet van in om te veranderen van voedingsgewoonte.

Persoonlijk denk ik, dat **regelmatige verstrekking van geringe hoeveelheden groenvoer** voordelen geeft omdat het onze vogels de gelegenheid geeft, bepaalde voedingsstoffen op te nemen, die ze in het normale zaadmenu niet vinden. Dat is één van de redenen, waarom ik 's winters op pad ga om die soorten, die geschikt en op dat tijdstip te vinden zijn, te verzamelen.

Een volgende reden is, dat het voor een deel voorziet in de nodige vitaminen behoefte en bovendien wat variatie in het voedingspatroon brengt.

Ook zijn er in het vogellichaam stoffen aanwezig, die uitsluitend in combinatie met anderen stoffen, die soms juist in bepaalde soorten groenvoer aanwezig zijn, worden omgezet in b.v. bepaalde vitaminen, denk aan opname van caroteen dat vorming van vitamine A in het vogellichaam mogelijk maakt.

Wat is er in de winter te vinden dat geschikt is?

Kruiskruid, hiervan zijn verschillende soorten, het gehele jaar door beschikbaar. 's Zomers vinden we het hoog opgeschoten in veel volkstuinen, het groeit in behoorlijk grote hoeveelheden bij elkaar. Als je een noemenswaardige hoeveelheid ontdekt hebt, probeert u dan de exakte groeiplaats te onthouden, het groeit in de winter slechts tot op geringe hoogte, vaak niet groter dan 7 tot 12 cm, maar evengoed dan met de zaadknopjes erin en is vaak in uitstekende staat zelfs onder de sneeuw uit te halen. Is er nachtvorst aan sneeuw voorafgegaan, dan is kruiskruid even niet meer te vinden. Zelfs tegen vrij geringe nachtvorst is het niet bestand, mits er wat beschutting is. Die beschutting kan de sneeuw ook geven. Ook al is het door vorst verdwenen, na enkele dagen zien we het weer, hoe klein dan ook.

Zowel het loof als de zaadknopjes zijn waardevol en worden door verschillende vogelsoorten graag genomen. Het is enorm goed voor bloed en lever van onze vogels. Wildzang, vooral putters, zijn er verzot op.

Vogelmuur, uitsluitend de soort die witte bloempjes vormt is geschikt. Dit bevat veel gunstig werkende bestanddelen en veel vitaminen. Ook dit is met een beetje goede wil de gehele winter door te vinden. Op vorst beschermde plaatsen, b.v. in een greppel aan de kant die niet op de Noord- of Oostenwind ligt, blijft het constant voorradig. In de meest ongunstige perioden mag het dan slechts een paar cm hoog zijn maar daarom is het niet minder waard. Zodra er een paar nachter geen vorst is geweest, zie je er, hoe klein dan ook, zaadknopjes in zitten. Als je die knopjes eens aandachtig bekijkt dan kun je tot de ontdekking, dat in hartje winter bij vogelmuur, aanzienlijke zaadvorming in z.g. doosvruchtjes plaatsvindt. Verstrekt dat aan uw vogels, in geval dat u op zo'n moment een nest met jonge kanaries bezit is verstrekking van een geringe hoeveelheid vogelmuur voor de ouders vogels aanleiding, meteen tot voeren van de jongen over te gaan. Persoonlijk verstrekt ik in zo'n geval een weinig groenvoer uitsluitend vanaf het moment dat de jonge kanaries zo'n 4 à 5 dagen oud zijn en **nadat** ze door de ouders met het nodige eivoer gevoerd zijn. Dit om te voorkomen, dat de jonge vogels naar verhouding teveel vochtbevattende en snel verterende voeding binnen zouden krijgen. We zien het dus als toegift.

M.i. groeien de jonge vogels, juist door deze manier van verstrekking, enorm snel op.

Vogelmuur met rode bloempjes is ongeschikt om te voeren. Behalve als voeding heeft vogelmuur nog een gunstige eigenschap, n.l. in gedroogde toestand werkt het, door de geur die het verspreidt, gunstig tegen luizen. U kunt dit als kleine stukjes aan het nestmateriaal toevoegen en de bouwende pop zorg voor de rest. Grijp niet in, als de pop op gedroogde vogelmuur in het nest brengt. Ook al bevat dit veel vocht, het is immer onder de broedende pop snel droog en het heeft uitsluitend gunstige werking.

Brandnetel, juist die plantjes van 's winters slechts enkele cm hoog met nog lichtgroen gekleurde blaadjes en topjes zijn vrijwel het gehele jaar door te vinden

Rijk aan vitamine C en het gebruik van deze plant stelt de vogels tevens in staat, het vitamine A te vormen. In de vorm van thee is brandnetel het makkelijkste te verstrekken, wel dagelijks vers aanmaken en bij voorkeur zo'n 8 à 10 dagen achtereenvolgens verstrekken.

Dit heeft een bloedverjongende en bloedzuiverende werking. Makkelijk klaar te maken, een handvol brandnetels zonder stengels op hoogstens 1 liter water brengen we tot aan het kookpunt en op dat moment doen we de vlam uit. Laat dit dan 10 minuten trekken en haal de brandnetels eruit, af laten koelen en de thee is gereed. Later in het jaar, in de rui periode, is dit een uitstekende ruihulp.

Hondsdrif, ook vrijwel altijd te vinden. Hiermede wel erg voorzichtig zijn betreffende overdosering en **uitsluitend** gedroogd verstrekken en dan nog slechts één thee-lepeltje op een dagelijkse hoeveelheid van zo ongeveer ééntiende liter water. Dit gedurende 3 of 4 dagen achtereenvolgend. Erg goed voor de conditie van uw vogels. Tevens is dit een uitstekend middel voor vogels met ademhalingsstoringen en voor piepende vogels. We mogen **hondsdrif nooit vers als bladgroen verstrekken, ook niet in de geschetste kleine hoeveelheden.**

Hondsdrif heeft nog een eigenschap. Als je hiervoor genoemde brandnetels hebt verzameld, dan heb je mogelijk door de aanraking enkele jeukende plekken op je handen over gehouden. Pluk dan enkele blaadjes hondsdrif, kneuzen en uitwrijven over de jeukende plekken en na enkele minuten is het over en uit met de jeuk.

De natuur heeft dit alles goed geregeld, hondsdrif kun je altijd vinden in de buurt waar brandnetels groeien, het is maar dat u het weet.

Paardebloem, uiteraard in de winter zonder bloem of knop, die zitten er in deze periode niet in. Overigens vroeg in het voorjaar wel en de halfrijpe zaden zijn dan makkelijk te verzamelen en zijn zeer waardevol. Op het tijdstip, dat de paardebloemzaden geschikt zijn om te voeren, heeft de kneu in de vrije natuur zijn eerste jongen. Zo zie je, dat in de natuur toch wel het een en ander goed geregeld is, ook hierin zit kennelijk een afstemming. Zijn de paardebloemzaden om strenge winterse redenen een paar weken later beschikbaar, dan is ook de kneu wat minder vroeg met de eerste jongen. Het is mij al vaak opgevallen, als je de jongen van de kneu bekijkt, dat ze vrijwel uitsluitend paardebloemzaden in de krop hebben.

Natuurlijk geeft de kneu niet zulke eenzijdige voeding aan zijn jongen, maar inachtgenomen dat deze na 14 à 15 da-

gen toch vliegensvlug zijn meen ik, dat genoemde zaden niet anders dan enorm goed kunnen zijn voor onze vinkachtigen en kanaries. Terug naar het loof van de paardebloem, het zaad is er in de winter niet maar het loof wel. Paardebloemblad blijft de gehele winter beschikbaar en het meest waardevol zijn de jonge, lichtgroen gekleurde blaadjes en die vinden we 's winters uitsluitend na een zachte periode. Voor mens en dier, ook voor onze vogels zijn die jonge blaadjes erg goed voor bloed en lever. Erg happig zijn uw kanaries en wildzang niet op dit bladgroen, er wordt mondjesmaat van gebruikt. Als we het vermalen onder wat zachtvoer, wordt het goed opgenomen. Er zijn verschillende soorten paardebloem, sommige soorten zijn wat bitter van smaak en mogelijk is dat de reden van wat terughoudendheid van onze vogels. De meest bittere soorten zijn die, welke diepste vertanding in de bladeren hebben. Ze zijn dus goed herkenbaar en u kunt die bitterheid duidelijk proeven. Beweringen, dat vogels die paardebloem niet nemen, beslist geen leveraandoening hebben, worden door mij niet bewezen maar vertrouwen daarin heb ik wel. Zoals gezegd, erg goed om te verstrekken, bij voorkeur dus in de vorm dat het ongemerkt mee wordt opgenomen.

Als dagelijks een kleine hoeveelheid van één van genoemde soorten groenvoer beschikbaar wordt gesteld, zal dit uw vogels in de meeste gevallen in een uitstekende conditie brengen. Kun je van dit alles, b.v. in verband met een strenge en/of lange vorstperiode niets vinden, dan zijn er nog wel wat mogelijkheden om regelmatige verstrekking te handhaven. Boerekool, spruitkool en savoyekool zijn dan, mits zeer geringe hoeveelheden verstrekt, een bruikbaar alternatief.

Jammer genoeg zijn veel goed bruikbare, hier niet genoemde soorten groenvoer, in de winter niet voorhanden. Zodra er in voorjaar en zomer wat meer variatie te verzamelen is, zou je ook dat eens moeten proberen.

Nog één extra waarschuwing: groenvoer verstrekken we regelmatig, liefst dagelijks in geringe hoeveelheden en in geval van genoemde koolsoorten geven we **slechts de helft** van die geringe hoeveelheid. Als je niet behoorde tot de voorstanders van groenvoerverstrekking, kun je mogelijk toch, als je in de gelegenheid bent te verzamelen, eens overwegen een proef te nemen, b.v. met een deel van uw vogels. Wie weet, komt u dan tot een andere opstelling.

A. van Eck.

KALENDER 1987

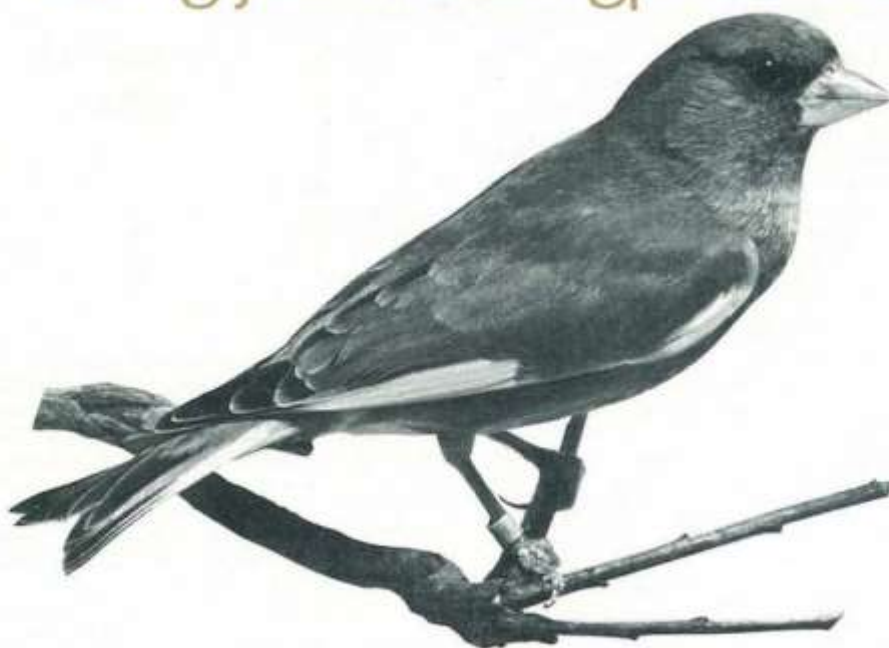
De Geelbuik-amazone

Voor talloze leken onder de houders van papegaaien zijn de Amazonepapegaaien de enige "echte" papegaaien. Weliswaar telt de Grijs-roodstaartpapegaai ook mee, maar de "Amazones" zijn beslist je dat! Men onderscheidt momenteel circa 26 soorten en diverse ondersoorten. Sommige van deze rassen zijn heel goed te onderscheiden, andere daarentegen nauwelijks. Als huisgenoten zijn de Amazonepapegaaien al vele, vele eeuwen bekend. Het kweken met deze vogels is nog altijd verre van gemakkelijk. Ofschoon de vogels, alleen gehouden, spoedig vrij tam worden, blijven ze toch te allen tijde erg onberekenbaar.

Eén van de fraaiste Amazonepapegaaien is ongetwijfeld de Geelbuik-amazone, die de wetenschappelijke naam *Amazona xanthops* heeft. Hij is betrekkelijk klein met een totale lengte van 27 cm. Zijn oorspronkelijk woongebied is vrij klein want hij komt alleen voor in oostelijk en midden Brazilië. (Dit "betrekkelijk klein" moet u niet al te letterlijk opvatten, want Brazilië is immens groot!). Aangezien deze Amazone niet veel voorkomt in de handel, kan men hem het meest in vogelparken aantreffen. De kop en de hals zijn gelig en vandaar zijn Engelse benaming "Yellow-faced Parrot" (geelgezicht-papegaai). De veertjes van zowel nek als bovenborst hebben donkere randjes. Deze soort is de enige Amazone met een gele dwarsband over de buik, die aan weerszijden uitloopt in een oranje-kleurige vlek. Aan het geel op borst en buik dankt de vogel zijn Nederlandse naam. De dijen en ook de streek rond de anus (de anaalstreek) zijn fraai lichtgroen. Rug en vleugels zijn wat donkerder, evenals de bovenkant van de staart. De onderzijde van dit lichaamsdeel is geel, rood aan de basis. Jonge vogels zijn de eerste twee, drie jaar wat dof getekend en komen pas dan volledig op kleur.

Meindert de Jong

Dertig jaar wildzangproblematiek



Al sedert de jaren vijftig maakt het bondsbestuur zich sterk voor een goede regeling ten aanzien van het legaal kunnen houden van Europese kooivogels.

Onder Europese kooivogels, wildzang zoals we ze liever noemen, worden begrepen die in Europa voorkomende vogelsoorten welke in de Vogelwet 1936, als kooivogels staan genoemd. Dat zijn vink, putter, sijs, kneu, groenling, geelgors en merel.

Generaal pardon

In 1955 is er, op aandringen van het bestuur van de NBvV, bij wijze van uitzondering, van overheidswege gelegenheid geboden genoemde kooivogels door middel van een knijpring te legaliseren. Tevens zouden dan de wildzangliefhebbers in aanmerking komen om voor die geringde vogels en de uit die vogels verkregen nakweek, die men dan zelf van een vaste voeding diende te voorzien, Vogelvergunningen D aan te vragen zodat men de vogels legaal mocht vervoeren naar en van de tentoonstellingen.

Onvoldoende voorlichting, wantrouwen en bangmakerij waren de oorzaken die het generaal pardon niet bepaald tot een succes maakten. En als men dan al vogels van een knijpring liet voorzien, 'vergat' men ook nog om duidelijk paartjes te laten ringen met als gevolg dat later geen legale nakweek kon worden aange-toond, immers men had officieel maar één man of één pop.

Bovendien, de bond telde toen slechts zo'n 8000 leden en gericht kweken van wildzang was er nauwelijks bij.

Dat generaal pardon bleek derhalve een doodgeboren kindje te zijn, temeer daar overdracht van vogels met vergunning niet toegestaan werd terwijl het ook niet mogelijk was om vergunningen over te schrijven op naam van anderen, zelfs niet eens van vader op zoon. Het was een duidelijk eenmalige toeschietelijkheid van de overheid geweest waaraan door diezelfde overheid hard werd gewerkt om die weer zo gauw mogelijk teniet te doen. Was dat strategie, ik weet het niet.

Wel weet ik dat vele jaren later door de ambtenaren werd gesteld dat er voor de wildzang nauwelijks belangstelling was want er werden steeds minder vergunningen aangevraagd. Uiteraard is er door het bestuur, aan de hand van cijfers en afgewezen verzoeken, wel duidelijk aange-toond wat de werkelijke oorzaak was.

Gericht kweken

Eind van de jaren vijftig, begin jaren zestig, de bond telde toen ongeveer 20.000 leden, begon zich een machteloos gevoel steeds meer te wreken en met de toena-

me van het aantal leden werd ook de roep om het legaal houden van wildzang groter. Toch werd er ook toen nog te weinig serieus met wildzang gekweekt. Er waren er wel, maar hun aantal was beslist niet groot. Het gericht kweken werd in die tijd ook niet zo gestimuleerd. Overigens gold dat ook voor allerlei andere vogelsoorten. Met de wildzang verging het in feite net als met bijvoorbeeld de Afrikaanse prachtvinken, ze werden aangeschaft en gehouden maar niet meer dar dat. Was door sterfte aanvulling gewenst, welnu men kocht gewoon wa nieuwe exemplaren, ze waren volop te koop.

In wezen ligt daar de grote fout die wij vogelliefhebbers toen hebben gemaakt. Bezien we de situatie nu, dan moet gezegd dat we ons leven duidelijk hebben verbeterd. We zijn ons steeds meer bewust geworden van het feit dat er mei vogels gekweekt moet worden. Door goede voorlichting wordt de techniek van het kweken nu ook veel beter beheerst.

De politiek

Regelmatig waren er, vaak na aanhoudende verzoeken daartoe, contacten en besprekingen met de ambtenaren van het Ministerie. Resultaten bleven echter uit. Geleidelijk aan werd er contact gezocht met politici en regelmatig zijn er zowel met kamerleden als met staatssecretarissen en ministers, besprekingen gevoerd. Men had best een willig oor, men begreep onze wensen maar veel verder kwamen we nog niet.

Met name het hoofd van de afdeling Fauna van het toenmalige Ministerie van C.R.M., de heer C.J.S. Ruiter, was en bleef een fel tegenstander van het houden van vogels in kooien en volièrès. Nog op 17 oktober 1974 stelde hij ons voor, in het bijzijn van staatssecretaris W. Meijer, dat alle vogelliefhebbers hun wildzangvogels maar moesten afstaan aan houders van F-vergunningen, mensen zoals Frater Deltour uit Eindhoven. Met grote nadruk hebben we toen gesteld dat dat geen soort van een uitgangspunt is. Ook van het overdragen van eigen kweekvogels aan derden wilde hij niets weten, de vogels zouden volgens hem maar in vrijheid moeten worden gesteld. Er was in die periode nauwelijks redelijk te praten.

Toch, en op aandrang van staatssecretaris de heer Meijer, die op zijn beurt daartoe was aangezet door de door ons benaderde kamerleden Scholten en Franssen, kwam er geleidelijk aan een kleine opening; het klimaat verbeterde.

Alvorens we gezamenlijk zouden komen tot verdere gesprekken, verzocht men het bestuur eens vast te stellen hoeveel vogelliefhebbers zich met de kweek van wildzang bezig houden en over hoeveel vogels het zou gaan. Om die gegevens te verkrijgen is er in november 1974, op vertrouwelijke basis, een enquête gehouden onder de leden. In maart 1975 zijn de daaruit verkregen gegevens uitgewerkt en in een rapport samengevat dat prompt naar het ministerie is gezonden. Uit die enquête, waaraan door 305 afdelingen is meegewerkt, bleek dat 2516 leden zich met de wildzang bezig hielden; in 1974 in totaal 6132 wildzangvogels hadden gekweekt en er een gezamenlijk bestand was van 27420 vogels.

Een doorbraak

Ondanks diverse pogingen daartoe, liet het ministerie aanvankelijk niets van zich

horen, elke reactie op het rapport bleef uit.

Uiteindelijk zijn wij, na herhaalde verzoeken, op 12 februari 1976 weer op het ministerie ontvangen. Op aandrang van staatssecretaris Meijer, was daarbij ook aanwezig ir. F.C. Prillewitz, Toen directeur van de Directie Natuurbehoud en Openluchtrecreatie. Het minst belangrijke tijdens die bespreking vonden wij de excuses van de heer Ruiter voor het feit dat er nog niet door het ministerie was gereageerd op ons rapport betreffende de enquête. De heer Prillewitz leidde deze bespreking en dank zij hem konden we min of meer een doorbraak bewerkstelligen. Na vele, vele jaren en talloze besprekingen bleek men eindelijk wat toeschietelijker te worden. De vogelliefhebbers zouden in de gelegenheid kunnen worden gesteld om voor hun eigen kweek wildzang Vogelvergunningen D aan te vragen en wel op een zodanig tijdstip dat in september van dat jaar vanwege het ministerie nog controle zou kunnen worden uitgevoerd. Daartegenover zou de bond dan wel moeten meewerken aan een registratie- en controlesysteem. Het ging in deze om een zogenaamde overgangsregeling waaraan de Vogelwet zou moeten worden aangepast. We kregen overigens wel een voorlopige zwijgplicht opgelegd, de regeling mocht niet eerder dan de maand juli van dat jaar, middels een publicatie in het maandblad, aan de leden worden bekend gemaakt. Men was bang

dat anders de vogelliefhebbers er toe zouden overgaan om in de vrije natuur nesten uit te halen. Daaraan hebben we ons gehouden.

Vogelvergunning D

In verband met de wijzigingen die, tengevolge van de overeengekomen regeling, in de Vogelwet 1936 zouden moeten worden aangebracht, werd toen al gesteld dat een volledige herziening van de Vogelwet wellicht wenselijk zou zijn. In een later stadium zou dat vastere vormen aannemen.

Ten aanzien van de voorlopige regeling 1976, werden op het bondsbureau de nodige formulieren ontworpen.

Dat jaar, 1976, was er dus voor het eerst weer de mogelijkheid voor de wildzangkwekers om Vogelvergunningen D aan te vragen waarmede dan eigen kweek wildzangvogels naar en van de tentoonstellingen mochten worden vervoerd. Over het overdragen van eigen kweekvogels aan derden viel op dat moment nog niet te praten. Vogelwetcontroleurs werden op pad gestuurd en gingen na of de aanvragen wel in overeenstemming waren met de waarheid.

Er werden in dat eerste jaar 2483 Vogelvergunningen D verleend en over die belangstelling van de leden mochten wij niet ontevreden zijn. Er was bij de leden tevens begrip voor het feit dat aan de aanvraag c.q. verlening van de vogelvergunningen ook een controle was gekop-



peld. De confrontaties tussen vogelwetcontroleurs en vogelliefhebbers verliepen in het algemeen positief.

K-Ringen

Het ministerie stelde overigens wel de eis dat met ingang van 1977 de wildzangvogels met speciaal daarvoor bestemde ringen zouden moeten worden geringd en om die reden is de zogenaamde K-Ring in het leven geroepen.

In de meeste gevallen veroorzaakte die bepaling extra kosten voor de leden, immers naast hun bondsringen moesten zij nu ook aparte ringen aanschaffen voor alleen de wildzang. Eventueel overtollige ringen zouden dan aan de Vogelwetcontroleur moeten worden overhandigd. Men had ze echter wel betaald. Bovendien waren de wildzangkwekers toen ook verplicht om, zodra er een eerste nestje wildzang geboren was, dit per meldingskaart aan het ministerie door te geven.

Natuurbeschermingsraad

Op 15 maart 1978 werd ons tijdens een bespreking met de ambtenaren van het ministerie medegedeeld dat er een algemene herziening van de Vogelwet 1936 op gang was gebracht. Het ministerie maakte daarbij gebruik van een adviesorgaan, de Natuurbeschermingsraad. Herhaalde malen hebben wij getracht om in dat adviesorgaan ook de vogelliefhebbers tegenwoordig te doen zijn maar dat verzoek is nooit gehonoreerd. Toegezegd werd wel dat wij als belanghebbenden nauw betrokken zouden worden bij de verdere ontwikkelingen en gezegd dient te worden dat zulks ook wel is gebeurd. Regelmatig zijn er besprekingen gevoerd, waaraan toen tevens ook een delegatie van het bestuur van onze zusterorganisatie deelnam, waarin wij onze mening en de wensen van onze leden duidelijk en onomwonden naar voren hebben gebracht. Overigens hadden wij niet eens zo gek veel wensen.

Het gaat concreet om uitbreiding van het aantal kooivogels met op zijn minst de goudvink, frater, barmsijs en Europese kanarie; het buiten de wet laten, dus het als onbeschermd vogels beschouwen van in kleur afwijkende exemplaren; het mogelijk maken dat eigen kweek wildzang kan worden overgedragen aan derden en het legaliseren c.q. toestaan van vinken-zangwedstrijden. Het zijn deze, naar onze mening gerechtvaardigde wensen die we, zoals al eerder gesteld,



herhaaldelijk, zowel tijdens de besprekingen met de ambtenaren als met politici etc. etc., met nadruk naar voren hebben gebracht en die we nog steeds onverkort gerealiseerd willen zien.

Vereenvoudiging

Omdat de in 1976 getroffen regelingen ten aanzien van registratie, het aanschaffen van speciale K-ringen, het aanvragen van vogelvergunningen en vooral ook de daaruit voortvloeiende administratieve werkzaamheden in de praktijk omslachtig en tijdrovend bleken te zijn en voor de leden ook regelmatig terugkerende extra kosten met zich meebrachten, is door ons een eenvoudiger en doelmatiger systeem ontworpen en aan het ministerie voorgelegd. Men kon zich daarin vinden en zo zijn we in 1985 gekomen tot de uitgifte van registers en een eenvoudiger aanvraagprocedure. De Vogelvergunning D is gewijzigd in Vogelvergunning K. Bovendien zijn door het ministerie de bondsringen volledig erkend hetgeen betekende dat de K-ringen kwamen te vervallen en derhalve ook niet meer door de

wildzangkwekers apart behoeften te worden aangeschaft.

Tevens werd het toegestaan dat de Vogelvergunning K ook zou gelden voor het vervoeren van de daarop genoemde eigen kweek wildzangvogels naar derden. Die vogels zijn dus legaal overdraagbaar.

Door het aanvragen van een register komt men in het controlesysteem hetgeen inhoudt dat men bezoek kan verwachten van een Controleur Vogelwet.

Op dit moment is deze regeling nog steeds van kracht en het ziet er niet naar uit dat daarin verandering komt, temeer niet daar deze overeenkomt met hetgeen in het ontwerp van de nieuwe vogelwet ten aanzien van registratie en controle wordt bedoeld.

Overigens zijn er aan het verlenen van Vogelvergunningen K wel voorwaarden gesteld.

1) De vergunningen worden slechts verleend voor het vervoeren van vogels ten aanzien waarvan de Minister geen reden heeft te vermoeden dat zij op onwettige

wijze in het bezit van de aanvrager zijn gekomen.

2) De vergunningen worden slechts verleend voor vogels die voorzien zijn van een goed passende gesloten voering die niet dan door beschadiging van de ring of verwonding van de poot kan worden verwijderd.

3) Geen vergunningen worden verleend aan personen beneden de leeftijd van 18 jaar en aan hen die in de twee jaren voorafgaande aan hun verzoek tot het verkrijgen van een vergunning wegens een der bij de Vogelwet 1936 of bij artikel 70 van de Jachtwet strafbaar gestelde feiten zijn veroordeeld of die de vervolging deswege overeenkomstig de bepalingen van artikel 74 van het Wetboek van Strafrecht hebben voorkomen.

4) Vergunningen worden slechts verleend aan te goeder naam en faam bekend staande personen.

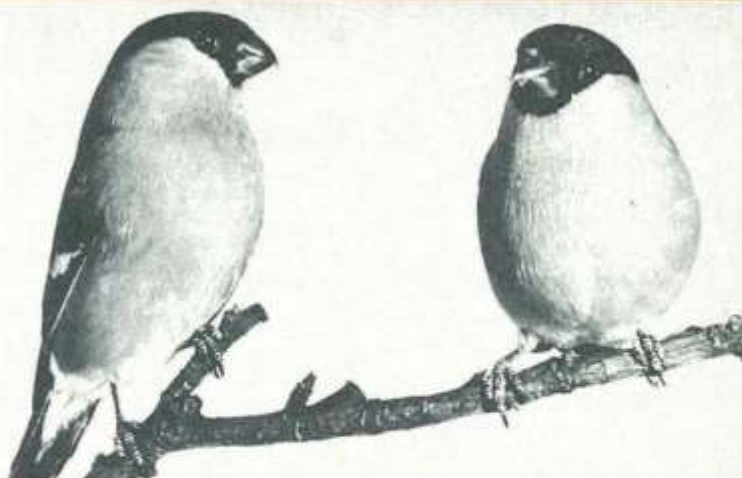
5) De vogelliefhebbers zijn verplicht tot het bijhouden van een administratie, REGISTER, die in geval van wijzigingen met alle daarop betrekking hebbende gegevens onverwijld bijgewerkt moeten worden.

7) De vogelliefhebbers dienen alle noodzakelijke medewerking te verlenen aan opsporingsambtenaren en hun inzage geven van het register.

Elke vogelliefhebber kan ten alle tijde een register aanvragen. Wel dient men er rekening mee te houden dat zij die na 1 mei een register aanvragen in dat jaar niet in aanmerking komen voor een Vogelvergunning K. Dit omreden er dan geen mogelijkheden tot controle meer zijn. In voorkomende gevallen dient men dan met de aanvraag voor een Vogelvergunning K te wachten tot het daarop volgende jaar.

Nieuwe wet

De herziening van de Vogelwet 1936, waaraan men in 1978 zo voortvarend is begonnen, is tot op heden nog steeds niet afgerond. Allerlei oorzaken liggen daaraan ten grondslag, o.a. het lang uitblijven van adviezen, de overlegprocedure in Beneluxverband en langdurig overleg tussen het voormalige ministerie van C.R.M. en het ministerie van Landbouw en Visserij over de overheveling van soorten van de Jachtwet naar de Vogelwet. Later is de Directie Natuur en Landschapsbescherming van het ministerie van C.R.M. overgegaan naar het ministerie van Landbouw en Visserij.



Uiteindelijk is het ontwerp Vogelwet in mei 1985 aangeboden aan de Tweede Kamer. Wij hebben in augustus van dat jaar gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de vaste kamercommissie in kennis te stellen van onze visie op dat ontwerp.

De nieuwe wet kan worden beschouwd als een raamwet. Ingevolge paragraaf 2, artikel 12, zullen verdere bepalingen ten aanzien van kooi- en siervogels worden geregeld bij Algemene Maatregel van Bestuur. De intentie is wel dat men uitgaat van uitsluitend geringde vogels alsmede een registratie van deze vogels.

Ten aanzien daarvan kan worden gesteld dat wij daar al volledig op zijn ingespeeld. Indien de wet in werking wordt gesteld, volgen daarna de algemene maatregelen van bestuur, zogenaamde Koninklijke Besluiten, die dan meer specifiek de regelgeving bepaalt omtrent het houden van bij wet aangewezen kooivogels. Tevens zullen daarin ook de toegestane kooivogels met name worden genoemd.

Ons is toegezegd, en daar dienen we op te vertrouwen, dat wij in de gelegenheid zullen worden gesteld om daarover met het ministerie besprekingen te voeren; dat wij bij de verdere ontwikkelingen zullen worden betrokken.

De wensen van de vogelliefhebbers zijn weliswaar meer dan bekend, juist ook bij het ministerie, maar desondanks zullen wij deze blijven benadrukken.

Edoch, of de nieuwe Vogelwet er ooit zal komen is op dit moment nog de vraag. Wat is namelijk het geval. Het ontwerp is, met de kamervragen teruggezonden naar de Minister die daarop weer zal moeten antwoorden; de gebruikelijke procedure. Maar . . . inmiddels is men tot de idee gekomen om van de Jachtwet, de Vogelwet, de Natuurbeschermingswet en de Wet Bedreigde Uittheemse Dier-

plantensoorten één wet te maken, de FAUNAWET.

Verwacht mag worden dat het ontwerp van de nieuwe Vogelwet onverkort in de Faunawet zal worden opgenomen. Het is bovendien ook zeer waarschijnlijk dat de regelgeving waar het ons om gaat, die voor onze liefhebberij van het allergrootste belang is, toch wel bij Algemene Maatregel van Bestuur zal worden vastgesteld. Met andere woorden, er zal aan de aanvankelijke opzet weinig veranderen alleen het gaat weer zo veel langer duren.

Tot slot

Het is ontegenzeggelijk, er is de laatste jaren al aardig wat bereikt. We kunnen met onze eigen kweek wildzang naar de tentoonstellingen; de bondsringen zijn volledig erkend; overtollige eigen kweek wildzang is overdraagbaar, zij het dat dit alles wel is gekoppeld aan een controle- en registratiesysteem. Op zich kunnen we daar, in de vorm zoals het nu gegoten is, best vrede mee hebben. Maar er is meer, we hebben meer gerechtvaardigde wensen. Het aantal kooivogels zal moeten worden uitgebreid met op zijn minst de goudvink maar ook met andere zo uitstekend voor de volière geschikte vogelsoorten. De mutanten wildzangvogels dienen niet als beschermde vogels te worden beschouwd en in Limburg moeten onze leden frank en vrij vinkenwangwedstrijden kunnen houden.

Daarvoor zullen we ons blijven inzetten. We zullen blijven opkomen voor de belangen van onze leden, we zullen blijven reageren op publicaties van onze tegenpartijen die een totaal verkeerd beeld geven van onze eerlijke doelstellingen, kortom we zullen blijven vechten voor onze idealen.

C.E. van Berkel

De (Lutino) Driekleurpapegaaiamadine

De Driekleurpapegaaiamadine (*Erythrura trichroa*) komt voor op verschillende eilanden van Indonesië, op Nieuw-Guinea, op diverse Pacifische eilandengroepen en op het vasteland van Noord-Australië.

Ze leven daar een teruggetrokken bestaan in de bossen en op de plantages, waar ze zich hoofdzakelijk voeden met graszaden.

Buiten het broedseizoen komen ze in grote groepen samen, maar nadert de broedtijd (oktober-februari) dan zonderen de paartjes zich af. Hun nesten bouwen ze het liefst op schaduwrijke plaatsen hoog in de bomen, in holen, of in rotsspleten.

De kleuromschrijving van deze vogels is als volgt; blauwe voorhoofd en wangen, rode stuit en zwarte staartpennen met een rode zoom, de rest van het verenkleed is groen.

De poten zijn bruinachtig en de snavel is glimmend zwart, de ogen van de driekleur zijn donkerbruin van kleur.

Het onderscheid tussen mannen en poppen is meestal niet al te moeilijk, bij de mannen zijn de kleuren veel harder dan bij de poppen, dit verschil is goed te zien op de buik van de vogels en bij het blauw aan de kop.

Ook steken de middelste staartpennen van de mannen wat langer uit dan die van de poppen.

De kweek met deze vogels is niet zo moeilijk, ze stellen weinig eisen aan het voedsel en aan de huisvesting.

Een goed mengsel tropenzaad en wat eikrachtvoer is al voldoende, zelf geef ik ze zo af en toe wat groenvoer (muur) en wat mierenpoppen, maar let goed op met de hoeveelheden, want papegaaiamadinen zijn zeer snel vet.

Ik kweek met deze vogels in broedkooien van 100 x 50 x 40 cm, met daarin een gesloten nestkastje, dit om de natuurlijke omstandigheden zoveel mogelijk na te bootsen.

Papegaaiamadines staan bekend als geweldige nestenbouwers, de nestkastjes worden dan ook helemaal volgestouwd met sisal, touw en veertjes, de vorm van

het nest is bolvormig met een korte insluipgang.

De paring verloopt nogal chaotisch, de man drijft de pop op door de kooi en laat daarbij voortdurend zijn trillertje horen, na enige tijd volgt dan de copulatie, waarbij de man zich met zijn snavel vasthoudt aan de nekveren van de pop, vandaar ook dat de poppen hierdoor vaak na enige tijd een kale nek krijgen.

Wanneer het nestje klaar is volgt na enkele dagen het eerste eitje, is een legsel compleet dan leg ik de eieren onder een koppel Japanse Meeuwen, zodat het grootbrengen van de jongen geen enkel probleem oplevert. Het legsel bestaat uit 3 tot 6 witte eieren, welke na ongeveer 13 dagen broeden uitkomen.

Bij de jongen vallen direkt de blauwkleurige papillen op die zich aan de snavelhoeken bevinden, deze hebben een zeer belangrijke functie.

Omdat deze vogels van nature hol-broeders zijn is er in hun nest zeer weinig licht. Om nu te zorgen dat de ouders de bedelende bekjes kunnen vinden 'lichten' de jongen wat bij met hun fluorescerende papillen.

Tekst: Hans v.d. Weerdhof.

Foto's: Horst Bielfeld en Ton de Bruijn.

Toch vraag ik me soms wel eens af waarom ze deze papillen eigenlijk nodig hebben, want jonge driekleuren bedelen niet, ze schreeuwen werkelijk om voer. Deze papillen verdrogen al snel na het uitvliegen, ze hebben dan ook geen enkele functie meer, omdat eenmaal uitgevlogen jongen niet meer naar het nest terugkeren, ook niet 's nachts.

In het nest zijn driekleuren misschien wel de mooiste jongen van alle prachtvinken, ze hebben altijd een volle krop en ze zitten altijd geweldig goed in het vlees.

Ze groeien vooral de eerste paar dagen enorm snel, veel sneller dan andere soorten prachtvinken, hier moet met het ringen van de vogels terdege rekening gehouden worden, omdat de poten al snel te dik zijn, zodat ringen onmogelijk wordt.

De jonge driekleuren vliegen na zo'n 21 dagen uit en als ze 6 weken oud zijn, zijn ze geheel zelfstandig en kunnen bij de ouders uitgevangen worden, de jongen

zijn bij het uitvliegen vaalgroen van kleur met een weinig blauw aan de kop, de staart en stuit zijn roodbruin, de jeugdru is na ca. 4 maanden voltooid.

Driekleurpapegaaiamadinen zijn als ze 6 maanden oud zijn broedrijp.

Al met al is de driekleurpapegaaiamadine een ideale vogel voor de beginnende prachtvinken kweker.

De lutino driekleurpapegaaiamadine.

Nadat enkele jaren geleden de eerste geelbonte mutaties verschenen bij de prachtvinken, nl. de geelbonte roodkop papegaaiamadine en geelbonte binner astrilde, was het wachten op de eerste echte gele mutatie bij de prachtvinken. Hebben deze geelbonte mutaties nog zwarte ogen, de onlangs verkregen mutatie van de driekleurpapegaaiamadine heeft naast een gele kleur ook rode ogen een lutino dus.

Deze mutatie die oorspronkelijk afkomstig is uit Frankrijk is door het geheel wegvallen van de blauwe veerstructuur een zeer bijzondere verschijning, er bleven namelijk alleen de door het gele er rode carotenoïde veroorzaakte kleuren over, zodat alle groene delen geel werden en de blauwe en zwarte veervelden werden vervangen door wit, de rode kleur daarentegen is uiteraard gebleven (zij het minder fel), de ogen zijn zoals gezegd rood.

Verder zijn de snavel en de pootjes hoornkleurig.

Het onderscheid tussen mannen en poppen is ook hier niet al te ingewikkeld de mannen zijn namelijk veel intensiever geel dan de poppen.

Pas uitgekomen lutino's kunnen we in het nest al herkennen aan hun rode oogdoppen en aan hun parelkleurige papillen, dit terwijl de splitten – net als de normale driekleuren – zwarte ogen en blauwe papillen hebben.

De kweek van deze lutino's is echt niet veel moeilijker dan de kweek van wildkleurige vogels.

Het enige onderscheid dat gemaakt kan worden is dat pas uitgevlogen lutino's nog wel enkele nachten in het ouderlijke nest doorbrengen, terwijl splitten of wild vorm vogels dit vrijwel nooit zullen doen. Ondermeer om deze reden zijn de splitten eerder zelfstandig dan de lutino's daarom is het verstandiger de lutino's er de splitten bij de Japanse Meeuwen ove

twee nestjes te spreiden, een nest split-
ten en een nest lutino's.

Dit is niet altijd nodig want bij lang door-
voerende meeuwen komen ook ge-
mengde nesten zonder problemen op
stok.

Jonge lutino's zijn bij het uitvliegen vaal
geel van kleur met een rode stuit en
staart, sommige exemplaren hebben al
wat wit aan de kop.

De vererving van de lutino driekleur is ge-
slachtsgebonden net als bij b.v. de witte
spitsstaart amadine, m.a.w. dit betekent
dat er geen split poppen bestaan.

Hier bestaat altijd nogal veel verwarring
over, maar voor alle duidelijkheid: alle
wildkleur (dus groene) driekleur POP-
PEN zijn dus NOOIT split voor lutino.

Er zijn in totaal 5 verschillende paringen
mogelijk, deze zijn met hun uitkomsten
hieronder uitgewerkt, de percentages
zijn uiteraard theoretisch.

1. Lutino man \times Lutino pop

50% Lutino mannen

50% Lutino poppen

2. Lutino man \times Wildvorm pop

50% Split lutino mannen

50% Lutino poppen



3. Split lutino man × Lutino pop
 25% Lutino mannen
 25% Split lutino mannen
 25% Lutino poppen
 25% Wildvorm poppen

4. Split lutino man × Wildvorm pop
 25% Split lutino mannen
 25% Wildkleur mannen
 25% Lutino poppen
 25% Wildvorm mannen

5. Wildkleur man × Lutino pop
 50% Split lutino mannen
 50% Wildvorm poppen

Ik ben geen voorstander van het aan elkaar paren van twee rood-ogige vogels, zoals bij paring 1, het resultaat van het toepassen van deze paring kan zijn dat er degeneratie (lichamelijke achteruitgang) optreedt. Met als gevolg een achteruit-

gang in kleur, formaat en conditie en zelfs blindheid is dan niet uitgesloten.

De beste paringen zijn de nummers 2 en 3, hier zijn namelijk alle vogels aan hun kleur als split cq. wildkleur of als lutino herkenbaar.

Paring 2 is natuurlijk wel heel erg gemakkelijk, het is dan mogelijk om al in het nest het geslacht van de vogels vast te stellen.

Alle groene vogels zijn dan split mannen en alle gele zijn lutino poppen.

Paring 4 is als noodoplossing nog wel acceptabel, het nadeel van deze paring zit hem in het feit dat er zowel split lutino mannen als wildvorm mannen uitkomen. Deze mannen zijn uiterlijk niet van elkaar te onderscheiden, zodat we de wildvorm mannen via een proefparing moeten uitslechten.

Bij deze proefparing paren we een dergelijke kans-split man aan een lutino pop als er dan jonge lutino's verschijnen dan weten we dat het een split lutino man is we hebben dan paring 3 gecreëerd. Worden er daarentegen geen lutino's gebooren dan hebben we te maken met een normale wildkleur man, zie paring 5.

Tot slot, bij de lutino driekleur viel de blauwe veerstructuur weg en bleef het carotenoïde over, het omgekeerde zou dus ook kunnen gebeuren, bij de parkieten zijn hiervan al legio voorbeelden denk maar eens aan de Halsband parkiet. Het wachten is dus nu op deze blauwe driekleur, want die zal in de komende jaren ongetwijfeld zijn opwachting gaan maken.

Literatuur: Prachtvinken door F. Robiller
 Atlas Prachtvinken door H. Bielfeld.



NIEUW!

BESCHERM UW VOGELS TEGEN BESMETTINGSGEVAAR MET KEM-SAN

Wat is KEM-SAN? KEM-SAN is een waterige vloeistof met een verbinding van organische zuren, mono- en diglyceriden van verteerbare vetzuren.

Wat doet KEM-SAN? KEM-SAN beschermt via het drinkwater tegen bacteriële aandoeningen, welke veroorzaakt worden door Streptococci en Staphylococci. KEM-SAN is vooral actief tegen E.coli (diarree) en Salmonella (paratyphus).

Wanneer KEM-SAN gebruiken? Tijdens het tentoonstellingsseizoen wanneer vogels bijeen zijn, is besmettingsgevaar zeker niet denkbeeldig. Badwater waar veel vogels gebruik van maken is veelal een besmettingsbron. Tijdens het broedseizoen, vooral bij kanaries sterven veel jongen tussen de 5e en 14e levensdag aan zogenaamde zweetziekte (disbacterie), dus verstoring van het bacteriële evenwicht. In buitenvolières kunnen muizen of andere vogels met hun uitwerpselen het drinkwater besmetten.

Hoe wordt KEM-SAN gebruikt? KEM-SAN is verkrijgbaar in een flacon van 100 ml, welk voorzien is van een handig doseerreservoir. 5 ml is voldoende voor 1½ tot 2 liter water.

KEM-SAN is een produkt van Kemin Europa N.V., België.

Alleenvertegenwoordiging:
Allesterin B.V. - Moleneind 2 - 4268 GD Meeuwen N.B.

NIEUW!

NIEUW!



Top conditie en prachtige bevedering door 42 essentiële voedingsstoffen

KRUIMELS

BIRD LIFE

Voor alle parkieten, vinken, insectenetende vogels, kanaries enz. o.a. te gebruiken als:

- Opfokvoer ● Aanvullende voeding
- Voer voor opfok met de hand ● Complete, volledige voeding in geval van ziekte, stress, transport en kweek als ook voor alle gezonde vogels.

Zie gebruiksaanwijzing

Verrijgbaar bij uw dierspecialzaak

NIEUWSTE

ontwikkeling in

VOGELVOEDING

BIRD LIFE is samengesteld uit: Maïsoemel, Sojameel, Miltmeel, Tarweemel, Viesmeel, Besonnoemel, Semolina-korrelmeel, Gerstemeel, Alfalfameel, Viesmeel, Dierlijke- en plantaardige vetten, Kalijazijn, Di. Methionine, Choline citraat, Mangaan sulfaat, Zinksulfaat, Zout, IJzerzulfat, Ethoxyquin, Nicotin, Vit. A Palmoliet, D-Alfa Tocopheryl ketaat, D Act. Aa, Sterol, Calcium Pentothenoat, Riboflavin, Koper sulfaat, EGK, MSBC, Cobalt carbonaat, Pyridoxine HCl, Thiamine HCl, Folic Acid, Vit. B-12, Sodium Selenite.

BIRD LIFE U.S.A.

voor Europa:

NATURA B.V. Postbus 71 - 9250 AB Bergum - 05116-2897

Top conditie en prachtige bevedering door 42 essentiële voedingsstoffen

KORRELS

BIRD LIFE

Voor alle papegaaien en parkieten o.a. te gebruiken als:

- Opfokvoer ● Aanvullende voeding
- Voer voor opfok met de hand ● Complete, volledige voeding in geval van ziekte, stress, transport en kweek als ook voor alle gezonde vogels.

Zie gebruiksaanwijzing



Wat lezers schrijven

Gouldamadine

Sportvrienden, ik ben niet de eerste en zal ook wel niet de laatste zijn die er "even" voor gaat zitten om een artikel te schrijven met als onderwerp de gouldamadine.

Aan het einde van het jaar ben ik in het bezit van 11 jaargangen Onze Vogels.

Gedurende die tijd was het blad op aangename wijze gelardeerd met gedegen informatie, verslagen van succesvolle kweekresultaten en wat er verder alzo tussenin hangt.

Een van die auteurs was o.a. C.A. de Hartog.

In zijn artikelen liet hij duidelijk merken dat de gould hem aan zijn hart gebakken zit.

Volgens hem mag er bij de gouldkweek ook best eens iets mis gaan en wil hij de term probleemvogel niet horen. Ik zal hem niet tegenspreken, maar hij zal het toch wel met mij eens moeten zijn, dat maar 55 van deze vogels tentoongesteld op een WERELD tentoonstelling o.a. in Zutphen toch wel erg weinig is voor een "probleemloze" vogel.

Probleemloos? Onpopulair?

Staat de gouldamadine dan in een kwade reuk?

Wordt deze reuk mede door Onze Vogels verspreid?

De vogels zijn niet zwak maar worden zwak gemaakt! Een slogan uit O.V.

Artikelen van auteurs die iedere gelegenheid te baat nemen om in figuurlijke zin hun tong uit te steken naar alles en ieder die zich bezig houdt met de pleegouderkweek, en passant deze produkten als minderwaardig beoordelen.

Hoe te denken over het artikel van de man die kennelijk na een grote miskoop en mislukking zeer verbolgen in de pen klimt om middels O.V. te verklaren dat hij een algehele degeneratie in Nederland heeft geconstateerd.

Dit zijn dingen die niet bijdragen om de gouldamadinekweek te animeren.

Het opmerkelijke bij bovenbedoelde kritieken is, dat er dus kritiek geleverd wordt, maar oplossingen nooit worden aangereikt. TOP-SECRET??

Ik besef heel goed dat ik ook nu bezig ben kritiek te leveren, maar ik wil er wel een positief verslagje tegenoverstellen ook al zal het geen wereldschokkende feiten opleveren. Sinds oktober 1975 houd ik mij uitsluitend bezig met de kweek van gouldamadines.

Vier jaar later was ik in het bezit van 60 roodkop goulds. Eind 1981 waren er dat nog maar 13. 8 mannen, 5 poppen. Onderzoek van een dode vogel bracht mijn stomme experimenten aan het licht. Eigen schuld, dikke bult.

De resterende 13 welke de ramp overleefden kon ik in 1982 in leven houden.

Op het einde van dat jaar ruidde ik in goed vertrouwen 1 man en 1 paartje voor de bloedverversing.

In 1983 zou blijken dat dit de doodsteek was voor mijn tot dan toe gekweekte roodkopstam.

De zwartkop poppen waren dus sowieso voor de handel en de mannen heb ik getracht in '84 en '85 uit te testen welke homozygoot zouden kunnen zijn, maar ik had geen succes.

Ik begon er een beetje de brui aan te krijgen en besloot wel niet alles op te ruimen maar in ieder geval wat gas terug te nemen; selecteerde de vogels, behield 6 mannen en 6 poppen en de rest moest dan maar de deur uit.

Zo gingen 33 natuurbroed goulds, waaronder enkele op het keurbriefje 89 punten, naar de handelaar, er stond immers niemand op de stoep om ze te kopen. Met al het gemanipuleer heb ik geleerd om de boekenwijsheid met een korreltje zout te nemen, de gould broedt ook wel buiten de periode januari tot en met april.

Wie succes wil hebben bij de kweek van goulds, zal zijn vogels goed moeten observeren.

De pop is natuurlijk de spil van het broedproces, niet alleen wat haar conditie betreft, want het succes hangt voor 100% af van haar partnerkeuze.

De tip hier en daar uit de literatuur, geef de man meerdere popjes zodat HIJ kan kiezen is in lijnrechte tegenspraak met mijn ervaring.

Het zijn de popjes die bepalen welke man ZIJ willen accepteren. Bij mij vindt het omgekeerde plaats, 1 pop 3 mannen. Mijn ondervinding is dan, dat de op deze wijze samengestelde koppeltjes probleemloos broeden, terwijl de door mij vastgestelde paringen niet altijd vlekkeloos verliepen, soms geheel geen resultaat boekten.

Daarom raak ik er steeds meer van overtuigd, dat een kweker welke heel Nederland afreist om het neusje van de zalm te kopen, een fiasco haalt als hij de poppen

niet de kans geeft hun mannen zelf te kiezen.

Met deze overtuiging in het achterhoofd, misschien te overmoedig, had ik er geen moeite mee om driekwart van mijn vogels te verkopen.

Wellicht klinkt dit alles wat opschepperig en betweterig, maar met mijn leus: "geef de pop haar vrije keus" heb ik dit jaar weer, werkelijk probleemloos, 29 jongen van 3 paartjes. Het eerste paar, 2 nesten 8 jongen, nov. en jan., het tweede nest ook 8 jongen maar dan in mei en juli.

Het 3e paar maakte 3 rondes maart, mei en juli waarin 13 jongen geboren werden.

Eind augustus waren de laatste jongen zelfstandig. Hiermede is dan tevens bewezen dat ze ook op andere tijden broeden.

Maar meneer, zult u zeggen, als het allemaal zo simpel is als u het hier neer pent, waarom hoor je dan over zoveel tegenslagen en desillusies spreken?

Dit nu lijkt mij juist verklaarbaar met de theorie dat het popje haar keuze bepaald.

Bij de handel zitten mannen en poppen meestal samen in één kooi, soms al voor langere tijd. Wanneer één van deze popjes inmiddels haar keuze heeft gemaakt en zij wordt een uur later verkocht met een man welke niet haar keuze was, dan gaat de nieuwe eigenaar naar huis met een PROBLEEMpaar.

Ook op een andere manier kan men een desillusie oplopen, zelfs met een goed koppel en dat alleen maar door gebrek aan informatie.

Stel u voor dat tijdens een T.T. met verkoopklasse een paar goulds wordt verkocht, met de verzekering dat het een paar is en zeker zal broeden.

De verkoper kan deze verzekering wel geven, want hij weet dat dit stel eind augustus nog op hun 3e nestje zat te broeden. Deze informatie houdt hij achter, want anders verkoopt hij deze vogeltjes niet, de koper wil immers direct resultaat zien. De nieuwe eigenaar hangt, onwetend en vol goede moed, op 1 jan. een nestkastje in de kooi en gedesillusioneerd op 30 april er weer uit. Vindt u dat gek? Ik zal met dit verhaal wel geen eredoctoraat verdienen, maar ik hoop wel dat deze of gene er zijn gedachten eens over laat gaan en er zijn voordeel mee doet.

W. Keultjes, Arnhem.

Een drietal fraaie duiven

Tekst: Piet Voets Foto's: Cees Scholtz

Normale bronsvleugelduif



Harlekijnduif



Over de **Normale Bronsvleugelduif** (*Phaps chalcoptera*) de **Elegant Bronsvleugelduif** (*Phaps elegans*) en de **Harlekijnduif** (*Phaps histrionica*).

Door middel van dit artikel wil ik u wat nader laten kennismaken met de duivenfamilie Phaps, bestaande uit de hiervoor genoemde drie soorten welke allen voorkomen in Australië.

Gedrieën vormen ze een groepje compacte middelgrote duiven met vrij lange puntige vleugels. Bij de harlekijnduif is die eigenschap wel zeer opvallend. De reden hiervan is dat deze duif vaak lange glijvluchten maakt over de Australische open velden.

Het baltsgedrag van deze duiven is in alle gevallen identiek aan elkaar.

Het grootste verschil in de bronsvleugelduiven is de kleur die weer overeenkomt met hun natuurlijke biotoop.

Ik wil proberen hier iets nader op in te gaan.

De normale bronsvleugelduif is op de bovenzijde licht- en donkerbruin. Dit komt overeen met de kleuren van het bosland waarin ze leven. Denk daarbij aan de speeling van zon en schaduw door de bomen.

De elegant bronsvleugelduif is op de bovenzijde geheel en egaal donkerder van kleur, hetgeen weer overeenkomt met de kleurschakeringen van de lagere onderbegroeiing, het meer donkere struikgewas. De bovenzijde van de harlekijnduif is egaal zandkleurig, zij houden zich voornamelijk op, op de dorre grasvlakten. Resumerend, aan de hand van de kleuren, welke overigens op de foto's heel goed uitkomen, is al vast te stellen wat in wat voor biotoop de duiven leven. *P.chalcoptera* in boslanden, *P.elegans* in lage struiken en onderbegroeiing en *P.histrionica* op dorre vlakten.

Het leefgebied van de normale bronsvleugelduif omvat geheel Australië met uitzondering van de regenwouden. De elegant bronsvleugel komt voor in het zuiden van Australië en de harlekijn in het noorden.

Alhoewel de gebieden waar de bronsvleugels voorkomen elkaar overlappen, ben ik nergens een melding tegengekomen dat er daardoor kruisingen zijn ontstaan.

In gevangenschap

De normale bronsvleugel kan men zomer en winter in de buitenvolière laten. Die volière dient wel goed beplant te zijn met zo hoog mogelijk gewas. Ze bouwen op



Elegant bronsvleugelduif



hoogten van ongeveer 2 meter hun nest waarin ze 2 eieren leggen die 14 dagen worden bebroed. Het zijn zeer goede ouders en niet agressief.

De elegant bronsvleugel komt voor wat betreft het houden en kweken sterk overeen met de normale, met dat verschil dat ze meer op de grond komen en ook op lagere punten nestelen. Het zijn eveneens zeer goede broedvogels en de 2 eieren komen na ongeveer 17 dagen broeden uit. Ze zijn niet agressief. Bij aankoop letten op het onverwants zijn. Sterke inteelt komt helaas voor.

De harlekijn is niet winterhard. Nestelen doen ze op de grond, gewoon in een kuil-tje. Over broedtijd etc. is mij niets bekend. Voor enkele jaren was er een vrij goede groep in Amerika maar naar de laatste gegevens is ongeveer een maand geleden de laatste duivin gestorven. In Europa is nog niet met deze soort gekweekt. Ze zijn zoals u begrijpt zeer zeldzaam.

Tenslotte wil ik nog opmerken dat deze duiven erg vatbaar zijn voor wormen en dat derhalve periodieke ontwormingskuuren noodzakelijk zijn.

Zijn Blauwfazantjes te eten?

Enkele opmerkingen over de functie van kleur bij vogels.

Tekst en illustraties: John van Eerd.

In de groep verwante zaadetende vogelfamilies, Fringillidae (Echte vinken) Ploceidae (Wevers) en Estrildidae (Prachtvinken) is blauw een niet veel voorkomende kleur.

Alleen de genera *Uraeginthus* (Blauwfazantjes, Granaatastrilden), *Erythrura* (Papegaaiamadine) en *Chloebia* (Gouldsamadine) binnen de familie Estrildidae vertonen blauw.

Bij het eerst genoemde genus zijn de blauwpartijen het sprekendst, de beide andere zeer nauw met elkaar verwante genera vertonen veel minder blauw.

Naar het ontstaan van de blauwe veerleur bij de Blauwfazantjes kunnen we slechts gissen.

Blauwfazantjes zijn "grondvoeders", vertoeven derhalve grote delen van de dag op de bodem. Van bovenaf gezien zullen ze door hun overwegend grijsbruine ruggen nauwelijks opvallen, terwijl het blauw door 'counter shading' (schaduwwerking) donkerder kleurt en zodoende de contouren van de vogel doen vervagen.

Hetzelfde bereiken vele andere vogels door domweg een lichter buikkleur aan te nemen. Blauw als kleur is hiervoor geen noodzakelijkheid.

Of ze, hoog gezeten in een boom of struik, minder opvallen tegen de naar mijn mening immer blauwe Afrikaanse hemel is wellicht waar, maar een ieder die Blauwfazantjes kent, zal beamen dat ze bij iedere storing onmiddellijk de bodem van de kooi of voliëre opzoeken.

Ik zie in dit opzicht dan ook geen direkte functionele relatie. Het verspreidingsgebied van Blauwfazantjes is zo groot en de bewoonde biotopen daarbinnen zo verschillend, dat aanpassing aan een type bodem ook geen verklaring voor het blauw is.

Kleur speelt vaak een rol bij het herkennen van soortgenoten, ergo dient eventueel als isolatie mechanisme tijdens het soortvormingsproces. De oorspronkelijke vorm, waaruit de 5 huidige *Uraeginthus*-soorten zijn geëvalueerd (ontstaan) moet zich dan hebben afgezet tegen een gelijkvormige nauwverwante soort, die samen dezelfde oervorm als voorouders

hebben. Misschien moge het vreemd klinken, maar waarschijnlijk delen Blauwfazantjes deze oervorm met het genus *Spermophaga*, de Blauwsnavelstrilden (Kunkel 1967), een op het oog wel erg verschillend prachtvinkengenous. Waarom de isolatie kleur dan blauw moet zijn, blijft een open vraag.

Eten is belangrijk om te overleven. Voorkomen dat je gegeten wordt heeft eenzelfde effect en is ongetwijfeld niet minder essentieel.

Jezelf onzichtbaar maken is een logische mogelijkheid om aan de tweede voorwaarde te voldoen, maar om jezelf zo opvallend mogelijk te presenteren als middel om niet gegeten te worden en dus te overleven, lijkt een minder logische keuze.

Monarchvlinders zijn bijzonder opvallend gekleurde beesten. Toch worden ze over het algemeen door vogels als voedsel gemeden. Mooi van buiten, maar... niet te vreten.

Cott (1946) ontdekte midden jaren '40, dat dit verschijnsel ook voor de vogelkleur opgaat. Helder, fel gekleurde vogels werden tijdens het prepareren door horzels gemeden en ook door mens en kat werden ze minder smakelijk gevonden. Dit in tegenstelling tot minder opvallend gekleurde soorten. Baker en Parker (1979) hebben op basis van Cotts waarnemingen en verdere onderzoekingen van hem en andere, een hypothese opgesteld betreffende de functie van opvallende kleuren.

Gesteld wordt dat deze zijn ontwikkeld, NIET om de partner te bekoren, maar om

aan de vijand duidelijk te maken dat, willen ze een smakelijke maaltijd, ze beter elders kunnen gaan eten. Wevers en Kemphanen tonen zich vaak open en bloot in het veld en hebben beide opvallende kleuren. De eerste meestal hoog in dode en/of kale boomtakken de andere op de z.g. tournooi velden. Behagen van de wijfjes. Ja ook, maar primair vooral doordat ze op deze manier een potentiële vijand duidelijk willen maken dat ze ondanks hun opvallend gedrag en opvallende kleuren, bijzonder waakzaam zijn en dus moeilijk te verschalken. M.a.w.: vijand, begin er maar niet aan.

De culinaire waarde van Blauwfazantjes is mij niet bekend, een opvallend gedrag wordt niet vertoond, blauw is wellicht wel een bijzonder maar toch geen echt opvallende kleur, vooral niet bij sterke schaduwwerking, dus... geen verklaring voor het blauw.

Blauwfazantjes zijn wat de kleur betreft nog in een ander opzicht interessant. Nauw verwant als ze zijn, vooral binnen het subgenus *Uraeginthus*, vertonen ze toch opmerkelijke verschillen in sexueel dichromatisme (kleurverschil tussen man en pop).

Bij het Blauwfazantje, waar het mannetje een rode 'oorviek' heeft, is dit het meest uitgesproken. Beide geslachten laten overigens veel rood in de snavel zien, hoewel de pop vaak wat minder. Bij het Blauwkop Blauwfazantje verschillen man en pop alleen in de uitbreiding van de blauwe veerpartijen en heeft de pop meestal een minder fel gekleurde snavel, terwijl de geslachten van het Angola Blauwfazantje zich onderscheiden doordat de poppen van de verschillende rassen minder blauw op de flanken hebben. De snavelkleur is vrijwel identiek. Bij *U. angolensis niassensis* is er nauwelijks verschil tussen man en pop aanwezig.

Het gewone Blauwfazantje vertoont dus duidelijk verschil tussen man en pop door een z.g. signaal kenmerk terwijl aan de andere kant rassen van het Angola Blauwfazantje nauwelijks (oogkleur?) aan het geslacht gebonden kleurkenmerken vertonen.





P. blauwfazantje



Purper gransatastride



Blauwfazantje

De snavelkleur speelt een rol bij de leeftijdsbepaling, status binnen het sociale systeem, ouder-kind relatie en in seksuele situaties. Rood heeft vaak een signaal functie. In sterk sociaal levende vogelsoorten zijn deze kleuren of afwezig, of zijn beperkt tot kleine vlekken. In het algemeen zijn in deze groep de dichromatische verschillen afwezig. Toch vertonen sommige, zelfs sterk sociaal levende prachtvink-soorten grote dichromatische verschillen. De Zebra-vink is hiervan een voorbeeld. Deze verschillen worden in verband gebracht met de leefwijze; een sterk zwerfend bestaan in een onvriendelijke omgeving waar, indien de omstandigheden gunstig zijn snel tot broeden moet worden overgegaan. De voorfase waarin uitgezocht moet worden wie wat is, moet dan zo kort mogelijk zijn. Of hierin de verklaring ligt voor het al dan niet aanwezig zijn van de verschillen in kleur tussen man en pop bij de Blauwfazantsoorten is niet duidelijk. Goodwin ontdekte tijdens zijn intensieve studie van deze vogels, nauwelijks verschil in gedrag tussen de soorten.

Wellicht werkt het rood wangvlekje van de Blauwfazant man als isolatie kenmerk ten opzichte van het Angola Blauwfazantje, wiens leefgebieden elkaar plaatselijk overlappen.

De rode snavel heeft meestal een signaal functie.

De zwarte snavel van vele prachtvinkjongen, beschermen hem tegen de seksuele avances van groepsgenoten. Kleurt men de snavels van jonge Zebra-vinken rood, worden ze onmiddellijk opgenomen in het seksuele systeem. (Immelmann 1962). Overigens, ook bij prachtvinksoorten waar de volwassen vogels geen rode snavel hebben, zijn deze bij de jongen vaak zwart. De Witkopnon is hiervan een voorbeeld (zie O.V. jrg. 84 foto blz. 120). Het formaat van de Nonsnavel heeft wellicht eenzelfde functie als de rode snavel kleur van de Zebra-vink, Blauwfazantje, Bonte Astrild e.a. Rood als signaalkleur laat hen wellicht te veel opvallen in hun biotoop, voor de potentiële roofvijanden. Het vergroten van de snavel kan binnen het sociale systeem als een signaalgever fungeren. Hetzelfde verschijnsel treedt op bij andere dieren en bij de mens. De grote snavel van de Nonnen en vele andere vogels is dus niet altijd een gevolg van de aanpassing aan de voedselbron die ze plegen te benutten, maar dient ter vervanging van de rode kleur, dus als signaalgever.

Hiervoor is al opgemerkt dat de snavelkleur als isolatie kenmerk kan dienen in het soortvormingsproces. Nicolai (1968) toonde aan dat de verschillen in

snavelkleur tussen *Pytilia phoenicoptera* (Auroraastrild) en *P. lineata* (Strepenastrild), de soorten uit elkaar houdt, m.a.w. er geen bastaardering optreedt. Hoewel, *Pytilia lopezi* de geheimzinnige astrild uit het menggebied (?) van de vorige twee soorten, is wellicht een vergissing, een bastaard en geen afzonderlijke soort. Natuurlijke bastaarden worden wel vaker aangetroffen, zelfs als de soorten ogenschijnlijk sterk verschillen b.v. tussen de Vink en de Keep (Newton 1973).

Wanneer we spreken over de snavelkleur als isolatie kenmerk tussen verschillende nauw verwante soorten, mag één opvallend verschijnsel niet opgemerkt blijven. Immelmann (1962, 1973) ontdekte in Australië, dat van de snavelkleur schijnbaar een sterke aantrekkingskracht tussen de verschillende soorten uitgaat.

Zo vond hij juist wel gemengde zwermen van Zebra-vinken met Binsenastrilden en Maskeramadine met Spitsstaarten, (z.o. Evans 1985) en niet van andere prachtvinken.

Tot nu toe zijn de twee andere tot het genus *Uraeginthus* behorende soorten, te weten het subgenus *Granatina*, buiten beschouwing gebleven. In tegenstelling tot het subgenus *Uraeginthus* vertonen de Granaatastrild (*U. granatina*) en de Viooltjes- of Purpergranaatastrild (*U. ianthinogaster*) grotere seksuele dichromatische verschillen.

Opvallend is, of niet natuurlijk, dat de agressie tussen soortgenoten bij deze vogels veel groter is. In de natuur treffen we ze meestal aan als paartje, als familie-groep of als groep bestaande uit enkele families (Payne 1970). Soortgenoten worden uit een gebied van enkele honderden vierkante meters om het nest verdreven (Immelmann 1967). In een volière kan men dan ook niet meer dan een paartje houden. Zelfs het houden van de twee soorten samen of tezamen met Blauwfazantjes is vragen om problemen, terwijl de drie soorten Blauwfazantjes zonder problemen in een volière gehouden kunnen worden. Aldus Goodwin, na jarenlange ervaring met en studie van deze vogels en naar mijn eigen ervaringen in deze.

Hetzelfde als voor de Granaat geldt voor de Viooltjesastrild (Purpergranaat). Dichromatische verschillen tussen de sexen en een hogere mate van agressie gaan hier hand in hand.

Het blauw, purperblauw heeft hier een duidelijke functie, maar niet omdat het purperblauw is, maar omdat het anders is (dan bij de pop in dit geval).

In hun gedragingen lijken de beide subgenera overigens sterk op elkaar.

Bij de Granaatastrild vindt de vorming al vroeg in het nog jonge leven plaats. De Granaatjes zwerfen dan in familiegroepjes rond. Vroege paarvorming vindt overigens bij vele andere vogelsoorten plaats b.v. Zebra-vink (Sossinka 1978), Goudvink (Nicolai 1965), Agaporniden (Dilger 1962, Fischdick 1984). De verschillen tussen man en pop ontstaan bij de meeste prachtvinken pas na de jeugdruï. Deze begint enkele weken na het uitvliegen en is voltooid als ze maximaal 6 maanden oud zijn, bij vele soorten al op een leeftijd van 4 maanden. Vertraagde rui (Goulds) evenals het uitvliegen met adultkenmerken zoals de blauwe kleur bij de Driekleurpapegaaiamadine of de rode kopkleur bij de Roodkopamadine (uitz. rode band bij de Bandvink) is steeds een gevolg van verkeerde leefomstandigheden (voedsel, temperatuur enz). De ruiperiode wordt afgesloten met de kopruï.

Granaatastrilden hebben de rollen omgekeerd. Hier begint de rui met de kopruï. De dichromatische geslachtskenmerken treden dus meteen in het begin van de ruiperiode op. De juviele Granaatjes kunnen hun seksuele explosies dan ook direct op een potentiële partner van het andere geslacht richten. (Nicolai 1968). Bij de Granaatastrild begint de kopruï op een leeftijd van 28 tot 35 dagen bij de Viooltjesastrild vanaf de 35ste dag.

Kleur en kleurbegrenzingsen zijn nauw verbonden met het voortbestaan van de vogels. De interactie tussen vogel en omgeving, en omgeving en vogel beïnvloed fysiologisch op korte termijn en evolutionistisch op langere termijn, de aard van de kleur en de kleurbegrenzingsen en dus direct van de kleurvormingsprocessen.

Op de vraag waarom het Blauwfazantje blauw is, hebben we geen antwoord gekregen anders dan, waarom de Kanariepiet geel en de Grasparkiet groen is.

Dat kleur meer is dan een steriele omschrijving in een standaard en in zijn algemeenheid de waardering voor vogels in ieder geval uit dient te gaan boven dit niveau is duidelijk. Dat de waarde van de wildvorm/-kleur alleen al om zijn oorspronkelijkheid grotere aandacht verdient dan de mutatievormen, gecreëerd naar door mode beïnvloede menselijke beschrijvingen, staat vast.

Het behouden van de oorspronkelijke vormen moet de hoogste prioriteit hebben in de vogelliefhebberij. In dit licht gezien, huiver ik bij de gedachte dat onze hobbyvrienden de Japanse Meeuwlieders zich ontfermd hebben over de nauw met deze verwante Prachtvinksoorten.



Angelica archangelica en
Angelica sylvestris

Grote Engelwortel Kleine Engelwortel



De Engelwortel is een plant welke omgeven is door geheimzinnigheid. Geheimzinnigheid in de zin van de naamsoorsprong, Engelwortel. Denk daar eens goed over na. Ik kan u verzekeren dat u daar niet zo maar een verklaring voor kan vinden. Maar toch. . .!

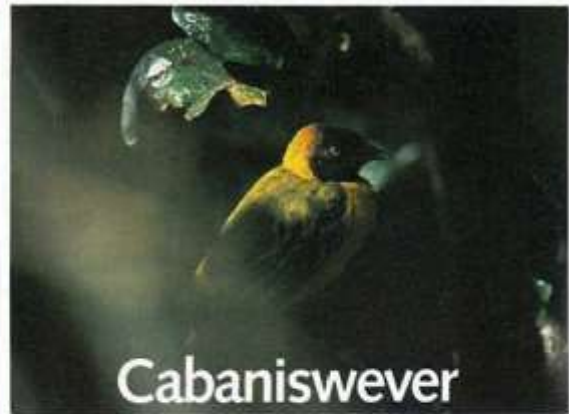
Als we oude overleveringen mogen geloven, zou de engelwortel (en daar komt het), door een engel aan de zieke en allerlei kwalen lijdende mens gegeven zijn, om het lijden te helpen verlichten! Vooral tijdens de middeleeuwen, toen de pest, die tot 1665 in al zijn grimmigheid heerste, talloze slachtoffers eiste, was het sap van vooral de grote engelwortel een veelvuldig gebruikt medicament. Daarnaast schijnt het ook nog een prima middel te zijn bij ademhalingsproblemen, kiespijn en maagkwalen. In die tijd had men ook nogal wat overlast van luizen. Welnu. Ook deze werden bestreden met de tot poeder vermalen wortel van de engelwortel.

Vooraf de grote engelwortel is een voorname, statige verschijning. Als de plant zich echt op z'n gemak voelt, o.a. langs de waterkant, bereikt hij een hoogte waar je als mens tegenop kijkt. We hebben ze wel aange troffen die de 2 meter heel dicht benaderden! Bovenop de forse stengel verheft zich dan het fraaie en al even forse bloemscherm. De bloemen zijn wit maar kunnen ook wel rozerood van kleur zijn.

De naamgever heeft kennelijk ook in de legende, waar wij hierboven over schreven, geloofd. Hij gaf zelfs de Latijnse naam *Angelica*, afgeleid van *angelus*, lees engel, aan deze plant, die het best tot zijn recht komt als hij zich als solitaire plant kan ontwikkelen, terwijl de tweede naam *archangelica* afkomstig is van het Latijnse *archangelus*, is aartsengel.

De kleine engelwortel kreeg als soortnaam *sylvestris* mee. Dat wil zeggen dat deze in het bos te vinden is.

P.J. de Penning



Cabaniswever

(*Sitagra intermedia*)

In bruidstooi heeft de man een zwarte snavel en de bevedering op de kop, de kopzijden, kin en keel is zwart. Achter op de kop en in de nek is de bevedering geel. De bovenzijde is verder geelgroen, vleugelveren zwart met geelgroene zomen, onderzijde geel, ogen geelachtig, poten grijszwart.

In rustkleed mist de man het zwarte masker en is daar dan geelbruin met een duidelijke gele oogstreep. Buik witachtig, snavel hoornkleurig. De popjes zijn nagenoeg gelijk aan de mannetjes als die in rustkleed zijn, alleen is de onderzijde van de popjes meer bruingeel.

De cabaniswever doet sterk denken aan de dottergele wever en daardoor ontstaan er nogal eens misverstanden. De dottergele wever heeft echter een veel kleinere zwarte band op het voorhoofd en zijn zijn ogen oranje-rood. Hun grootte is gelijk, namelijk ongeveer 14 cm. Er zijn 2 ondersoorten, *S.i.cabanisii* en *S.i.luebberti*.

Ze komen voor van Oost Afrika tot Angola en Zuidwest Afrika waar ze bewoners zijn van droge bosgebieden evenwel meestal in de nabijheid van water. Broeden doen ze in kolonieverband, zowel in bomen als tussen het hoge gras en riet.

De mannetjes bouwen de rondvormige nesten van grasstengels. De toegang tot het feitelijke nest wordt verkregen door een zijdelings met dat nest verweven afhangende invliegkoker waarvan de diameter nagenoeg gelijk is aan de nestruimte.

De popjes bekleden de nesten van binnen met veertjes en haren. Het zijn vrij agressieve vogels en het is dan ook aan te bevelen om een mannetje met enkele popjes een aparte ruimte te geven.

Als voeding verstrekken we een goed en gevarieerd zaadmengsel met gras- en onkruidzaden, wat eivoer, wat vruchten en voldoende insectenvoer vooral in de broedperiode.

De 2 tot 3 eitjes zijn blauwachtig van kleur en voorzien van bruine vlekjes. De broedduur bedraagt ongeveer 14 dagen en na 3 weken verlaten de jonge cabanissen het nest.



Foto's Horst Bielfeld

Crème ino de nieuwste japanse meeuw



De roodogige japanse meeuw is een mutant die haar oorsprong in Denemarken vindt. De eerste crème ino heb ik gezien in Zutphen op de W.K.. Dat was een geheel crème japanse meeuw met helder rode ogen. Op bijgaande foto's zijn de rode ogen goed te zien. De kleuren van de ino meeuw variëren van warm crème tot helder wit. Bij helder wit kunnen we spreken van een albino japanse meeuw. Of de albino dezelfde faktor bezit dan de albino meeuw die we reeds kenden, moet door proefparingen worden onderzocht. Het is nu reeds bekend dat de ino mutatie de ons bekende kleuren maskeert. De zwartbruine japanse meeuw wordt door werking van de ino mutatie crèmekleurig. De beletting van de zwarte en een deel van de rode pigmenten wordt door de ino mutatie beïnvloed. Ook in de ogen vindt dat plaats, vandaar de rode ogen. Dit in tegenstelling tot wat bij de roodbruine meeuw heeft plaats gevonden. Wel het beletten van de zwarte pigmenten maar niet dat van de ogen, die zijn donker van kleur. In het nest is dan ook bij hele jonge japanse meeuwen het verschil goed te zien tussen roodruin en ino. Op de foto van wat oudere vogels in het nest, is het verschil wel heel duidelijk. Geheel nieuw is dat de ino meeuw geslachtsgebonden vererft. Geslachtsgebonden geeft aan dat de ino mutatie gekoppeld is aan het geslachtschromosoom. Voor kwekers is het dan iets gemakkelijker om de mindere kwaliteiten – die de mutant al dan niet bezit – door inkweek van zeer goede japanse meeuwen te verbeteren. Als voorbeeld kan ik noemen een te kleine man ino tegen een gro-

te zwartbruine pop, dat geeft direkt jonge ino poppen die vermoedelijk groter zullen zijn als de ino vader. Omgekeerd gaat het niet op, wel wat groter maar geen ino's. De jonge mannen zijn split voor ino. Het is mogelijk dat een ino, zowel man als pop, iedere andere autosomale kleuren kan vererven. Voorlopig zal het iedere keer een verrassing zijn wat voor kleuren de jongen zullen hebben. Dat maakt het wel heel aantrekkelijk om met ino's te kweken. Storend is nog wel de bontfaktor die de ino heeft meegebracht. Het bont is van het dominante type en zeer moeilijk er uit te kweken, maar door een strenge selectie moet het lukken. Toch zal er nog wel

Tekst en foto's: Arno Kok

een paar jaar mee gemoeid zijn eer er een bontvrije ino is gerealiseerd.

Nu terug naar de kweek, daar gaat het per slot van rekening bij de meeste kwekers om. De ino man en pop kunnen split zijn voor autosomaal verervende kleuren, dat zijn die kleuren die we reeds kennen, zoals zwartbruin, mokkabruin, roodbruin enz.. Een man kan dan tevens split zijn voor de ino mutatie. Een pop ino gepaard aan iedere niet ino gekleurde japanse meeuw, geeft donkerbruine jongen en jongen in de kleur die de pop en de man samen vererven – autosomaal verervende kleuren –. De jonge mannen zullen split zijn voor ino en zijn dan weer goed te gebruiken voor de ino kweek. Volgens de nu bekende resultaten is het raadzaam de split vogels niet in te kweken in de z.g.n. klassieke kleuren, omdat de ino mutatie een grote invloed heeft op de bestaande kleuren. De split vogels zijn in veel gevallen flets van kleur en daardoor herkenbaar. Hetzelfde effect hebben we gezien met de pastel faktor bij onze japanse meeuwen.

Tot slot, voor diegene die echte crème japanse meeuwen willen kweken, wens ik u veel sukses en doorzettingsvermogen. Er ligt nog een heel terrein braak voor de meeuwenliefhebber.



VOLIÈRE VAN DE MAAND



De grond aan de zij- en achterkant van de volière is van de gemeente en wordt door alle struiken vanaf half april flink groen en dicht gemaakt.

Op de markt worden dan geraniums, petunias, afrikaantjes en margrietten gekocht waarmee de bielzenbak beplant wordt. Er staat dan natuurlijk ook een tuinzijpe op het gazon en op een zonnige zondagmiddag is het fijn om de vogels dan bezig te zien.

18 Grasparkieten, 4 Turquoiseinen, 4 Bourks en 2 Valken zijn in de winter bij elkaar. Ruzie maken ze dan zelden, ze hebben veel ruimte en iedere groep heeft wel een eigen afdeling gekozen. Half maart wordt de linkervlucht in 3 delen gemaakt. Er bevinden nu per afdeling: 1

koppel Turquoiseinen, 1 koppel Valken en 2 koppels Grasparkieten in. De vogels lijken het prima te vinden.

In de linkervlucht is een gang aan de achterzijde waar het voeren door 3 klepjes zonder risico kan gebeuren, mocht er een vogel door een klepje ontsnappen, dan komt hij toch altijd in de gang terecht. Er zijn kleine raampjes in de achterwand van de nesten en als de pop even buiten is kan alles zonder moeite in het nest bekeken worden. Het nachthok is 2,5 m lang, breed en hoog. Voor de vloer had ik 1 m³ beton nodig en hierop een muurtje van 150 waalstenen, waarop het geraamte met bouten geschroefd werd. De wand is van red-cedar wat overlappend

op de stijlen is getimmerd. Het hout hoeft niet geverfd te worden en wordt ook gebruikt bij woninggevels aan de bovenzijde. De isolatie is tempex en hardboard en er is (nog) geen licht of verwarming in. De vogels hebben 2 strenge winters goed doorstaan, misschien door de isolatie van het nachthok, vocht komt er helemaal niet binnen. Op de vloer wordt een laagje schelpen zand gestrooid en het ruikt dan heerlijk fris.

Van 2 gebruikte buitendeuren heb ik het voorfront gemaakt waarvan de deur buiten de vlucht natuurlijk vastgespijkerd is. De andere deur kan bij mooi weer open en dicht gedaan worden vanaf de buitenkant met een touwtje. Het glas is op het zuiden en 's zomers staat de deur dan ook veel open.

De rechtervlucht is 4 m lang en 1 m breed met een vloer van leesteenplaten. De vluchten zijn van gelaste pijp waarvan het geraamte op paaltjes geschroefd is. De vlakken gaas zijn niet erg groot en trillen niet zo erg door de wind en regenvlagen zoals we in Zeeland gewend zijn. Om de 2 jaar wordt het gaas geteerd met scheepsteer en er is geen roestvlekje te zien. Wilgentakken krijgen de vogels veel en een oude populierenstam wordt helemaal gemalen door hun snavels. Voor de vogels is het een rustige omgeving, de weinige voorbijgangers passeren op ong. 15 m en op de vluchten zijn nylondraden gespannen tegen de katten. Af en toe loopt er een voorbij en kijkt niet eens meer naar de vogels.



A. Spruijt
Jer. Boschstraat 58
4532 HN Terneuzen

Kleurkanaries

De standaardseisen in praktijk

Zilveragaat

Deze kleurslag bezit zwart pigment (eumelanine) in de bestreping en in de grote pennen en opgebleekt phaeo-melanine in de toppen van vleugel- en staartpennen. Dit opleken noemt men eerste reductiefactor of opbleekfactor. Een duidelijk verschil tussen groen en agaat. Bij de groene kanarie is het pigment ook zwart in de vleugel- en staartpennen, maar in de toppen van de pennen bezitten ze het volledige phaeo melanine. Ook de hoornedelen zijn bij de groene kanaries zwart. Het zwart bij de agaat lijkt dus minder zwart te zijn hetgeen komt door de eerdergenoemde eerste reductiefactor. Ook de pootjes en snavel zijn bij de agaatkanaries duidelijk lichter van kleur. Een typische agaatenkenmerk is de baardtekening.

De bestreping van de niet intensieve agaat is minder fijn dan bij de intensieve vogel, maar niet breed en/of te lang. Ook in de flanken is een duidelijke bestreping aanwezig. De bijkleur is wit en deze kan dominant of recessief zijn. Het verschil tussen beiden is reeds behandeld bij de staalblauwe kanarie.

Bij de zilveragaten kent men verschillende verschijningsvormen:

a) het type dat blauwachtig aandoet, b) het type wat een te bruin of bruinbeige indruk geeft en c) het wat licht aandoende type. Het heldere type met een lichte blauwstructuur en een matige schimmelfactor komt het beste tot zijn recht, dus niet het bruinbeige type.

Kweekadvies

A: Zilveragaat man maal een agaatpop of een zilveragaat pop maal agaatman met als bijkleur dominant wit. Twee vogels, beiden in het bezit van de dominantfactor, moet men niet koppelen. Zoals u weet kan dan de lethalfactor (dodelijke factor) optreden.

B: Een volgende paring kan zijn zilveragaat man met bijkleur recessief wit maal een agaatpop split voor recessief wit of C: agaat split voor recessief wit maal zilveragaat (recessief) pop. Ook de agaten met de bijkleur geel uit paring A als deze zuiver en zacht van tint is, zijn geschikt voor de tentoonstelling. Bij zilveragaten met dominant wit als bijkleur dient men zeer te letten op eventuele aanslag in de



vleugels. Deze moet slechts minimaal zijn.

Veel voorkomende fouten:

Pigment: Bestreping te breed en/of te lang. Geen of zwakke flanktekening. Rugdek te bruin. Baardtekening niet gelijk aan beide halszijden en/of te zwak. Te brede lichte omzoming van de vleugelen en staartpennen (te ver opgebleekt). Snavel, pootjes en nagels te donker. Bijkleur: Zilvertint niet zuiver. Te veel aanslag op de schouders en/of vleugelen en staartpennen (dominant witte bijkleur). Geen, te weinig en/of te veel blauwstructuur. Te veel schimmel (te lang bevederd) op de rug. Bijkleur in flanken, dijken, onderlichaam en/of borst te licht.

Tentoonstelling

Voor wat de tentoonstelling betreft, de mannelijke exemplaren benaderen het dichtst de standaard. De poppen zijn meestal wat te bruin op het rugdek. Het vaststellen van de schimmelfactor bij vogels die de witte bijkleur hebben, is niet zo eenvoudig. Door in de bevedering van het onderlichaam te blazen kan men wel tot een bepaalde conclusie komen. Hoe harder men moet blazen om het naakte onderlichaam te zien, hoe zwaarder schimmel (hoe langer de veertjes) zijn. De vogels met een vrij korte bevedering zijn bij deze kleurslag het beste.

Piet Verdult

Klimaatbe

Licht

Gericht kweken van vogels in een speciaal daarvoor ingerichte zogenaamde kweekruimte, betekent dat in die ruimte gebruik moet worden gemaakt van kunstmatige verlichting en er tevens een goede klimaatbeheersing mogelijk moet zijn. Ditzelfde geldt ook als vogels, zonder dat daarmee gericht wordt gekweekt, in een binnenruimte, vogelkamer of binnenvolière, worden gehouden. Dient er zonder meer al te worden gestreefd naar een zo optimaal mogelijke lichtinval in zo'n ruimte, het meest ideale, zoals dat in de buitenvolière het geval is, zal binnenshuis noch in de speciaal daarvoor gebouwde kweekruimte meestentijds niet haalbaar zijn. Vandaar dat we in elk geval gebruik moeten maken van kunstmatige verlichting en mogelijk ook van verwarming. Als we al vroeg in het jaar met de kweek willen beginnen, dienen we met elektrische verlichting de dagen kunstmatig te verlengen. We bootsen daarmee de natuur na, want wat zien we daar. Na de winter als de dagen gaan len gen, wordt alles in de natuur veel levendiger en actiever. Steeds meer vogels komen terug uit hun overwinteringsgebieden. De mannetjes pronken en baitsen, vechten soms ook om een vrouwtje. Met veel gezang wordt aan in de buurt zijnde soortgenoten duidelijk gemaakt uit een bepaald territorium te blijven, nesten worden gebouwd, kortom alles komt in het teken van de voortplanting te staan. Het langer worden van de dagen is de oorzaak van de instinctmatig veranderde levenshouding van de vogels. Ditzelfde effect kan ook bij onze vogels in de kweekruimte het gevolg zijn als we door kunstlicht de dagen gaan verlengen. Bij experimenten is komen vast te staan dat vogels welke men de gehele winter in een verblijf met milde voorjaars-temperaturen gehouden had, in april normaal broedneigingen vertoonden. Dezelfde vogelsoorten in een andere ruimte waarin gradueel met kunstlicht de dagen werden verlengd vanaf oktober hadden in januari jonge vogels.

ersing in de kweekruimte

door Cees van Berkel.

Willen we dus vroeg in het jaar gaan kweken dan moeten we gebruik maken van verlichting. De tijdstippen waarop de verlichting wordt in- en uitgeschakeld moeten nauwkeurig worden bijgehouden. Het mag beslist niet gebeuren dat de ene dag de verlichting om 05.00 uur wordt ontstoken en de andere dag om 05.30 uur. Gebeurt dat toch, dan geraken de vogels absoluut uit conditie. Zij worden dan ernstig in hun ritme gestoord. Hiervan kan ook vroegtijdig ruien het gevolg zijn.

Teneinde er zeker van te zijn dat het in- en uitschakelen van de verlichting met een vaste regelmaat gebeurt, dan is het gebruik van een tijdschakelklok noodzakelijk.

De periode van kunstmatige verlenging van de dagen, met het doel vroeg met de kweek te beginnen, ligt van oktober tot april. Veel vogelliefhebbers ontsteken 's avonds, ongeveer een half uur voor zonsondergang de verlichting en laten deze aan tot bijvoorbeeld omstreeks 22.00 uur. De grote lampen gaan op dat tijdstip uit en een klein half uurtje langer blijft dan nog een kleiner lampje, de zogenaamde schemerverlichting branden. Gedurende dat half uurtje schemering hebben de vogels voldoende tijd om hun slaapplekken in te nemen.

Andere vogelliefhebbers doen in de vroege morgenuren de verlichting inschakelen en laten deze aan tot het daglicht op voldoende sterkte is, zo ongeveer een half uur na zonsopkomst. In dat geval is er geen schemerverlichting nodig. Tenslotte zijn er ook vogelliefhebbers die zowel 's morgens als 's avonds de verlichting aan hebben. Hoe het ook zij, zorg dat in- en uitschakeling met een vaste regelmaat gebeurt. Stel elke week de tijdschakelklok nauwkeurig bij. Van oktober tot de kortste dag laten we de verlichting steeds langer branden en daarna tot april gaan we weer minderen.

U kunt hierbij het beste uitgaan van de tijdstippen dat de zon opkomt en weer ondergaat.

Voor alle duidelijkheid, na een start in oktober, waarbij we de dagen gradueel, dat is geleidelijk aan, verlengen moeten we in de tweede helft van november zo ver zijn dat de verlichting vanaf een half uur voor zonsondergang tot 22.00 uur brandt en daarna alleen de schemerverlichting tot omstreeks 22.30 uur. We verlichten dan uitsluitend in de avonduren. Bij toepassing van enkel verlichting in de morgenuren moet er voor worden gezorgd dat omstreeks midden november de verlichting om 04.00 uur aan gaat en blijft branden tot het daglicht op voldoende sterkte is.

De beste toepassing is echter verlichting in de morgen- én in de avonduren. Midden november moet dan de grote verlichting worden ontstoken een half uur voor zonsondergang en aanblijven tot 21.00 uur waarna nog een half uur de schemerverlichting brandt. In de morgenuren moet die weer worden ingeschakeld om 05.00 uur en blijven branden tot het daglicht op voldoende sterkte is. Met deze laatste toepassing, zoals gezegd de beste, komen we in het broedseizoen op ongeveer 16 lichturen per dag. Gedurende die gehele broedperiode houden we dat aantal lichturen, inclusief daglicht, aan.

Met het vorenstaande zijn we er even van uitgegaan dat u met de kweek eind november, begin december gaat beginnen. Doet u dat liever een maand later, welnu dan stelt u een en ander zo af dat u in de tweede helft van december aan die 16 lichturen komt. Op die manier kunt u zelf de start van het kweekseizoen bepalen. Eén waarschuwing dient wel te worden gegeven, vroeg gaan kweken heeft best wel zijn voordelen maar let er ten alle tijde wel op dat de vogels ook een voldoende ruime rustperiode hebben gehad.

Los van het gebruik maken van kunstmatige verlichting met het doel om vroeger dan normaal te gaan kweken, kan het ook voorkomen dat er alleen maar ver-

lichting gebruikt wordt om de winterse, dus korte dagen wat te verlengen. Dit dan met de bedoeling om de vogels, kleine tropen bijvoorbeeld, meer tijd te geven om voedsel op te nemen. In dat geval is het gewenst om constant vaste in- en uitschakeltijden te hanteren waarbij men dient te komen op 10 tot 12 lichturen, inclusief daglicht. Gradueel verlengen is in een dergelijke situatie absoluut verkeerd, dat mag alleen als vroeger kweken dan normaal de bedoeling is. Resumerend: In de rusttijd 10 tot 12 lichturen, pas graduele verlenging als men vroeger wil gaan kweken tot constant 16 lichturen in die periode. Van de grootte van het vogelverblijf hangt het af hoeveel lichtpunten we nodig hebben en van welke sterkte die moeten zijn. Gewone gloeilampen hebben een laag rendement, TL-buizen een veel hoger. Per ongeveer 2 vierkante meter vloeroppervlak is er één TL-lamp van 40 watt nodig. Het beste is echter om ten alle tijde minimaal twee TL-lampen te gebruiken. Iedere TL-lamp veroorzaakt een bepaalde trilling in uitstraling.

Als we twee van deze lampen gebruiken heffen die elkaars trillingen op en is de uitstraling rustiger. Men kiest TL-lampen welke qua uitstraling het daglicht zo veel mogelijk benaderen.

Voor schemerverlichting kan een 5 watts gloeilampje worden gebruikt.

Warmte

In het algemeen gesproken kunnen de meeste vogelsoorten onze winters best wel doorstaan, de meeste zijn zoals we dat noemen winterhard, mits ze goed geacclimatiseerd zijn. Verschillende tropische vogels voelen zich echter in een vorstvrije of matig verwarmde ruimte wel beter en zijn er ook soorten, tangara's bijvoorbeeld, welke constant hogere temperaturen nodig hebben. Daar de temperatuur alleen weinig of geen rol speelt in het eventueel versnellen van de paringsdriften van de vogels maar dit in hoofdzaak wordt veroorzaakt door ver-

hoging van het aantal lichturen, kunnen we met verwarming wat beter uit de voeten. Let wel, we spreken over constante verwarming. Het is, maar dat zult u ongetwijfeld wel begrijpen, volkomen verkeerd als de ene dag de vogels moeten leven in een temperatuur van 25°C en de andere dag of dagen in een aanmerkelijk lagere temperatuur. Dergelijke schommelingen zullen ongetwijfeld storingen in het gedragspatroon van de vogels veroorzaken om nog maar niet te spreken van het oplopen van ziekten.

In het algemeen moeten we de temperatuur in het vogelverblijf aanpassen aan de soorten die we houden en moeten we er voor zorgen dat die temperatuur zo veel mogelijk constant blijft. Hiervoor spraken we al over tropische vogels, maar grote parkieten, grasparkieten, kanaries en wildzang kunnen veel beter onverwarmd worden gehouden. Het wordt evenwel anders als we met welke vogelsoorten dan ook, vroeger gaan kweken. Naast de kunstmatig verlengde dagen moeten we dan ook wel voor een milde voorjaarstemperatuur in de kweekruimte zorgen. U weet maar al te goed dat de maanden januari, februari en maart nog verschrikkelijk winters kunnen zijn en dat het vaak in een niet verwarmde ruimte in die maanden nog aardig kan vriezen. Hebben we dan al jonge vogels in de nesten dan is verwarming noodzakelijk. We dienen tijdens de vroege broedperiode een constante temperatuur in de kweekruimte aan te houden van 15 tot 18°C. Er zijn verschillende mogelijkheden om de kweekruimte te verwarmen, denk maar aan een vanuit de woning doorgetrokken centrale verwarming, elektrische verwarming, wat overigens vrij duur is en verwarming door middel van een op de aardgas aangesloten gevelkachelletje. Voor bijverwarming in een beperkte omgeving, bijvoorbeeld in kooien of nachtverblijven, zijn ook zogenaamde donkerstralers bruikbaar welke verkrijgbaar zijn in verschillende sterkten, van 20 tot 1000 watt.

Bij gebruik van een elektrische radiatorverwarming of een gevelkachelletje in wat grotere ruimten, dient er wel voor gezorgd te worden dat die apparaten thermostatisch geregeld kunnen worden.

Het gaat er om dat de temperatuur in de kweekruimte zo constant mogelijk blijft maar ook dat de stookkosten binnen de perken blijven.

Lucht

Als er in de kweekruimte gestookt wordt is de lucht ook vaak wat droog. Om er voor zorg te dragen dat die lucht niet te droog wordt, zullen we wat vocht moeten inbrengen. Hoe weten we nu of de luchtvochtigheid van het juiste percentage is. Welnu, we kunnen dat aflezen op een hygrometer. Zeer veel vogelliefhebbers schijnen moeilijk te beseffen dat een goede vochtigheidsgraad van het aller-grootste belang is. Het succes van de kweek hangt er van af. Bij een goede vochtigheidsgraad verloopt het uitkomen van de eieren voorspoedig en vergt het van de jonge vogels niet meer dan de normale inspanning om het eivlies en de eischaal stuk te krijgen. Een te lage vochtigheidsgraad, dus een te droog klimaat, kan de oorzaak zijn dat het voor die jonge vogel een uitermate grote krachtsinspanning vergt welke hij niet of nauwelijks kan opbrengen. Ook de dood in het ei is veelal te wijten aan te grote droogte. Bij een te hoge vochtigheidsgraad groeit het jong in het ei weer te snel, het kan zich dan tegen de tijd van uitkomen niet voldoende draaien en keren met als gevolg sterfte. De hygrometer houdt ons op de hoogte. Bij een temperatuur van 18 tot 20°C moet de luchtvochtigheid ongeveer 60 tot 70% zijn. Staat hij lager dan is het te droog, staat hij hoger dan is het te vochtig. Een te droog klimaat zal eerder voorkomen dan een te vochtig klimaat. In geval van droogte kunnen we op de warmtebron een schaal water plaatsen of kunnen we de vloer regelmatig met water besprenkelen. Het water verdampt en de lucht wordt daardoor vochtiger. Voor een alleszins redelijke prijs is er een hygrometer verkrijgbaar.

We leven in een tijd van technisch vernuft en ook in onze liefhebberij is dat merkbaar. Het begon bij de uitwerking en vervolmaking van verwarmings- en verlichtingsapparatuur om zich voort te zetten in steeds verder geperfectioneerde broedmachines, de ontwikkeling van schouwlampjes waarmee we gemakke-

lijk kunnen vaststellen of de eitjes wel of niet bevrucht zijn, de ontwikkeling van blezenafscheiders (zaadzifters) tot aan elektronische luchtreinigers. Over dit laatste apparaatje, de luchtreiniger of ionisator, wil ik het nog even hebben want waartoe dient zo'n apparaat.

In de lucht bewegen kleine deeltjes die een elektrische lading dragen. Deze luchtmoleculen, welke ionen worden genoemd, kunnen positief of negatief geladen zijn en hebben een grote invloed op de conditie van mens en dier.

Als de meerderheid van de ionen negatief geladen zijn, dan voel je je prettiger. Zo heeft zuivere berglucht twee keer zoveel ionen als normale lucht. In een bedompte ruimte kan het gebeuren dat deze negatieve deeltjes nauwelijks voorkomen met als gevolg dat men eerder vermoeid en prikkelbaar wordt. Negatieve ionen zuiveren ook de lucht van stof, rook, stuifmeel en bacteriën. Voor de kunstmatige opwekking van negatief geladen deeltjes zijn in Amerika vooral ook in verband met de ruimtevaart, apparaten ontwikkeld, ionisatoren, die een atmosfeer produceren welke te vergelijken is met de lucht die je in de bergen of bij een waterval inademt.

In het apparaat zijn een viertal naalden geplaatst en door elke naald wordt elektriciteit met een hoog voltage gejaagd. Als de naald wordt aangesloten op een hoog negatief voltage dan worden elektronen afgestoten. Deze elektronen botsen met luchtmoleculen en vormen zo negatieve ionen.

Zo'n ionisator is volkomen ongevaarlijk en de benodigde stroomsterkte bedraagt slechts enkele watts. Omdat negatieve ionen steeds weer worden afgebroken door electrostatische effecten van muren, daken, synthetische materialen etc. is het noodzakelijk dat de ionisator constant in werking blijft. Op die manier is de gezondheid van de vogels in de kweekruimte te bevorderen. Gebruik of niet gebruik maken van een ionisator, in eerste instantie dienen we er voor zorg te dragen dat doorstroming van zuurstofrijke lucht in de kweekruimte mogelijk is.

De Norwich



Inleiding:

De Norwich kanarie is zeker een van de meest aansprekende Engelse rassen.

Het is een zeer rustige vogel, die vooral de aandacht trekt door zijn massieve vorm en zijn enorme kop.

Het is niet alleen is het een vogel die wat moeilijk kweekt, maar het is ook een hele kunst om deze vogel in uitstekende kwaliteit op een tentoonstelling te showen.

Historie

De Norwich kanarie is een oud bekend anarietype, dat in het Engelse Graafschap Norfolk gefokt werd, in het bijzonder in de stad Norwich.

De mensen die daar verantwoordelijk voor waren, zijn voornamelijk vlaamse reviers die op de vlucht waren voor de paanse vervolging, maar die hun vogels te namen.

Door de jaren heen zijn er wat veranderingen opgetreden, waardoor het huidige type ontstaan is.

Beschrijving

Vorm: De Norwich moet een goed gevulde massieve indruk maken. Het onderlichaam moet mooi rond zijn, beginnend vanuit de keel en borst, tussen de poten veggelend tot aan de stuit. De rug moet goed gevuld zijn en mag geen holte of lakke vertonen.

Kop en Hals: De kop moet breed en fors zijn, goed vol en afgerond, met volle vangen.

Hij mag vooral geen afhangede wenkrauwen vertonen.

De snavel moet het goed vol zijn in breed beginnend, daaronder de snavel kort sterk kegelvormig.

De hals moet zo vol zijn dat je eigenlijk geen overloop waar mag nemen van kop naar rug.

Bevedering:

De bevedering moet goed kort en dik zijn, goed om het lichaam gesloten waar-

door de vogel een gezonde indruk maakt.

Vleugels en staart: De vleugels moeten niet te lang zijn, goed sluiten op het lichaam zonder dat ze elkaar raken, kruisen of afhangen.

De staart moet goed gesloten en vooral kort zijn.

Houding: Hij moet een levendige halfopgerichte houding van 45 graden hebben. Korte pootjes waardoor de dijen niet zichtbaar mogen zijn.

Grootte: De lengte is 16 cm, mag ook niet groter, dat zou het gedrongen type nadelig beïnvloeden.

Algemene indruk: Hij moet raszuiver, rein, ongeschonden en goed gezond zijn.

Kiezen en kopen

Heeft men besloten om Norwicks te gaan fokken, dan moet een beginnening wel bij een geoefende fokker te rade gaan. Men moet zich goed voor laten lichten over dit ras, omdat ze nogal kostbaar zijn en het een van de moeilijkste rassen is om te fokken.

Men moet waardevolle vogels kopen van goede kwaliteit.

Waar moet men aan denken:

Ze moeten jong en goed gezond zijn; mogen geen mest onder aan de staart hebben;

de poten moeten niet eeltig zijn;

ze moeten niet slaperig zijn;

de bevedering moet goed gesloten zijn en ze mogen geen lumps hebben.

Koppelingsmethode:

Om te beginnen moet men alleen gezonde vogels koppelen.

Wat de een te veel heeft, zou men kunnen koppelen aan een vogel die wat te weinig heeft van hetzelfde onderdeel. Men kan koppelen schimmel maal intensief, groen maal cinnamon, groen maal geel, groen maal groen, maakt niet uit, als het maar vogels zijn die een korte dikke bevedering hebben. De Norwich is een wat trage vogel, daarom is het raadzaam ze niet voor maart te koppelen. Knip wat veren weg bij de stuit, om een goede bevruchting plaats te doen vinden.

Vorbereiding T.T.

Als het kweekseizoen beëindigd is en de rui aan zijn einde komt, gaat men denken aan tentoonstellingen.

De competitie is dikwijls de gelegenheid om de stand van zaken na te gaan of men de juiste kijk heeft gehad om bepaalde vogels aan elkaar te koppelen.

Belangrijke punten voor de voorbereiding van de Norwich zijn konditie en stabiliteit.

Konditie is de kwaliteit van de bevedering. Badwater is zeer belangrijk, gebruik ook eens regenwater daar zit minder kalk in. De gezondheid van poten en raszuiverheid.

Stabiliteit: De vogel moet op iedere tentoonstelling zich rustig laten showen. Ondanks al zijn kwaliteiten kan een vogel zich niet van zijn beste zijde laten zien als hij niet genoeg getraind is.

Een tentoonstellingskooi moet aan de voorkant van een vlucht hangen, waardoor de vogel naar gelang hij wil in en uit kan hippen.

Fouten van de Norwich:

De Norwich moet een goede volle ronde vogel zijn. De meesten zijn niet rond genoeg en wat lang.

Een veel voorkomende fout is een platte kop, deze platte kop heeft veelal wenkrauwen.

Boven de snavel vaak een wat smalle aanloop, wat een benepen kop geeft.

Een brede of lange staart, deze moet kort en gesloten zijn. Te veel nekinval, deze moet volledig vol zijn.

Borst wat plat en tussen de poten niet goed vol doorlopend tot aan de stuit.

Gekruiste of hangende vleugels, te lange poten en zichtbare dijen geven geen goede houding.

Te korte of doorgesakte poten kan een wat liggende houding geven.

Waarom vogels met gesloten ogen worden geboren en de functie van het knipvlies.

Het feit dat vogels met gesloten ogen uit het ei komen zal bij vele vogelliefhebbers geen onbekend verschijnsel zijn, maar waarom dit zo is, is voor velen misschien nog een open vraag.

Om een beter inzicht in dit vraagstuk te krijgen werden enkele jonge grasparkieten verzameld die onmiddellijk na het uitkomen weer waren doodgegaan, zodoende behoefde voor dit onderzoek geen vogels te worden geofferd.

Van de ogen werden vervolgens histologische coupes gemaakt en deze werden onder de microscoop gefotografeerd. Ter vergelijking werden ook volwassen grasparkiet-ogen op dezelfde wijze gesneden en gefotografeerd.

De reden dat vogels blind worden geboren wordt duidelijk als we naar Fig. 1 kijken. Op de dag van uitkomen zijn de ogen a.h.w. nog niet "klaar". De celdifferentiatie waarbij de verschillende lagen waaruit de oogbol bestaat worden gevormd is nog in volle gang en pas ongeveer acht dagen na het uitkomen voltooid. Ook het pecten is nog lang niet volgroeid zoals te zien is in Fig. 2. Dit betekent dat zelfs al zouden net uitgekomen jongen hun ogen wel open kunnen doen, zij toch niets zouden kunnen zien (d.w.z. alléén licht en donker) zodat ze gemakkelijk hun hoornvlies zouden kunnen beschadigen hetgeen weer kan leiden tot slechtziendheid of secundaire blindheid.

Ter bescherming van het hoornvlies hebben vogels een z.g.n. "knipvlies", dat zich bevindt onder het bovenooglid en dienst doet als een soort "derde" ooglid. (zie Fig. 3) De constructie van dit vlies is bij nadere beschouwing opmerkelijk te noemen. In Fig. 4 kunnen we in detail zien dat het uiteinde, dus eigenlijk de rand van dit vlies, a.h.w. kantelbaar is om zodoende te allen tijde een optimaal contact met het hoornvlies mogelijk te maken.

De binnenkant van het knipvlies bestaat uit ribbels die bekleed zijn met bekervormige cellen waarop heel fijne haartjes zitten. Deze zijn echter zo dun dat ze op de foto niet zichtbaar zijn. Het knipvlies is derhalve een zeer gespecialiseerd "derde" ooglid dat vuil en stofdeeltjes optimaal van het hoornvlies verwijdert.

Morphologisch is het oog van de grasparkiet incl. het knipvlies geheel identiek aan dat van b.v. de Amazone papagaaien, het enige verschil is de diameter, welke bij papagaaien natuurlijk groter is.

Hieruit blijkt tevens hoezeer de op het zuidelijk halfrond voorkomende papagaaiachtigen evolutionair gezien op elkaar lijken.

Met dank aan Hans Zaman voor het maken van de preparaten.

Literatuur: *Beitrage zur Anatomie und*

Physiologie des Vogelauges.

J. Kajikawa.

von Graefes Arch. Ophth. 112: 260-346 (1923)

Das Auge des Amazonenpapageis, Amazona aestiva.

W. Kolmer.

von Graefes Arch. Ophth. 124: 652-660 (1930)

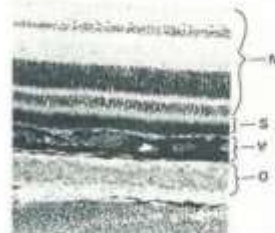
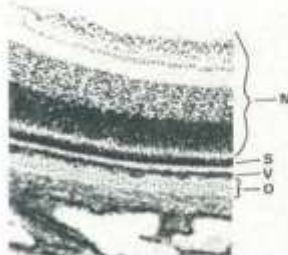


Fig. 1
N, netvlies; S, staafjes en kegeltjes; V, vaatvlies; O, oogrok of sclera.



Links het volgroeide oog, rechts het oog één dag na het uitkomen. (vergr. 200x)

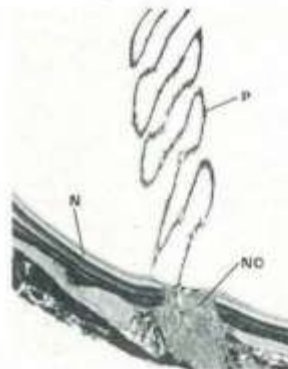
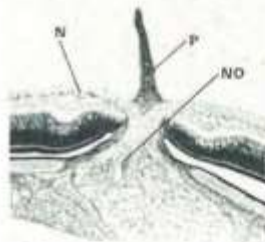


Fig. 2
Links: detail volwassen vogelooog.
Rechts: één dag na uitkomen.



N, netvlies; NO, nervus opticus of oogzenuw; P, pecten. (vergr. 80x)

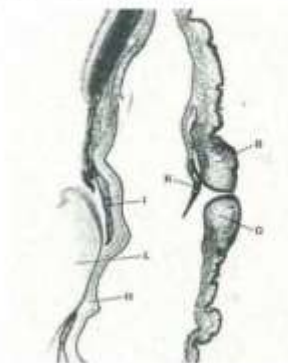


Fig. 3
B, bovenooglid; O, onderooglid; K, knipvlies; I, iris; L, lens; H, hoornvlies. (vergr. 50x)

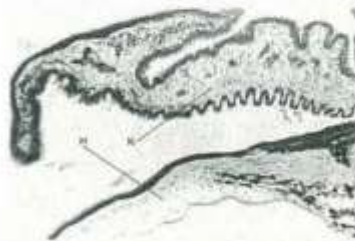


Fig. 4
H, hoornvlies; K, knipvlies. (vergr. 200x)

Door: Inte Onsman